

INFORMACE O CHARTĚ 77

září 1984

Dokument Charty 77 č.16/84 /Stanovisko čtyř historiků k dokumentu CH 77 "Právo na dějiny"/ 1

Sdělení VONS č. 386 /Propuštění z vazby/	2
č. 387 /Zastavení trest.stíhání/	2
č. 388 /Síkanování dr.Jozefa Jablonického/	3
č. 389 /Společné prohlášení FIDH a VONS/	3
č. 390 /Rozsudek nad D.Fajtlovou potvrzen/	5
č. 391 /Drážnické odsouzení ing.P.Hauptmanna/	5

K zásahům StB z 16.-19.8.1984

Petruška Sustrová: Oznámení o trest.činu	6
Petruška Sustrová: Dopis pí. Thatcherové	7
Rodina Rumlových: Trestní oznámení	7
Václav Benda: Dopis generálnímu prokurátorovi	8

Luboš Kohout: Odpovědnost historika...

/K dokumentu CH 77 "Právo na dějiny"/	9
---	---

Dokumenty mírového hnutí:

Evropské mírové prohlášení	13
Osm čs.křesťanů píše do Budapešti	16
Dopis Miloše Rejchrta akademikovi Švestkovi	18

Karel Kučera odvolel svůj podpis Charty 77	19
Dopis V.Bendy K.Kučerovi	19

Výjádření Františka Čejky	19
---------------------------------	----

Frohlášení Jiřího Pelikána	20
----------------------------------	----

Zbyněk Čeřovský Správě pasů a viz SNB	21
---	----

Mluvčí krymských Tatarů pošesté před soudem	23
---	----

Krátké zprávy	23
---------------------	----

00 00 0 00 00
0 0 0
0

Informace o Chartě 77, vydává nezávislá redakční skupina signatářů
Charty 77

Anna Šabatová, Anglická 8, Praha 2

Dokument Charty 77 č. 16/84

V dokumentu č. 11/84 z 20.5.t.r. jsme upozornili na pokračující falšování a posléze vymazávání dějinné paměti našich národů, v této souvislosti pak speciálně na alarmující stav současné čsl. historiografie a jejích institucí. Dokument Charty 77 byl prezentován jako vyhreněné stanovisko skupiny autorů, které má být především výzvou ke konfrontaci různých pohledů na situaci čs. historiografie a dějinného vědomí vůbec, výzvou k diskusi o možnostech napravy. Dokument vyvolal živý ohlas, jen prezidium ČSAV, jemuž byl adresován, a ostatní oficiální instituce odpovědné za uchování resp. potlačování historické pravdy, se spokojily obligátním mlčením. Laická i pololaická veřejnost reagovala do značné míry kladně. Ocenována byla závažnost problematiky, kterou Charta 77 takto nastolila, i důrazné varování před monopolem jedné strany, jedné ideologie, jednoho politického zájmu nad kteroukoli oblastí vědecké pravdy. Složitější byla reakce profesionálních historiků, oficiálních i perzekvovaných, domácích i exilových. Vcelku se shodují v tom, že současný stav naší historiografie a dějinného vědomí vůbec je opravdu neutěšený, že by dokument měl ještě výslovněji a kritičtěji zhodnotit některé oblasti, speciálně vyučování dějepisu na školách všech stupňů a způsoby jeho systematického falšování ve veřejných sdělovacích prostředcích. Současně však vyslovují proti předloženému rozboru celou řadu zásadních námitek. Byla též vznesena výtka, že Charta 77, jejíž doménou je především dodržování lidských práv, není vlastně vůbec kompetentní vyjednávat se k problematice vědecké profesionality. Zastáváme naproti tomu názor, že člověk, jako dějinná bytost, národ jako dějinně utvářené společenství nemůže účinně uplatnovat ani svá nejzákladnější práva, je-li mu upírána přístup k dějinné paměti, přístup k jeho vlastní podstatě. Rozhodování o právu na dějinu nemůže být proto výsadou odborníků, tím méně politiků. Mluvčí Charty 77 neli možnost se ústně i písemně seznámit s řadou kritických stanovisek, bohužel žádné z nich zatím nesplnilo naše naděje, že se pokusí podat vlastní ucelený pohled a proto opakujeme svou výzvu, že vytáhne a zveřejní každou vážnou analýzu této problematiky.

Jako první příspěvek k této diskusi uvádíme nyní stanovisko čtyř historiků, signatářů Charty 77, neboť reprezentuje celou škálu kritických námitek odborníků.

Praha 26.9.1984

dr. Václav Benda
mluvčí Charty 77

Jiří Ruml
mluvčí Charty 77

Jana Sternová
mluvčí Charty 77

Dokument Charty 77 č. 11/84, nazvaný Právo na dějiny a zasláný prezidiu ČSAV je kritikou neutěšeného stavu současné české historiografie. Souhlasíme, že tento stav vyžaduje vážnou analytickou kritiku.

K obsahu dokumentu však musíme vznést několik konkrétních námitek:

1/ Celý text obsahuje řadu nekvalifikovaných exkurzů do českých dějin. Jeden příklad za všechny ostatní: V partii o tradici a smyslu českých dějin se tvrdí, že Masaryk viděl smysl českých dějin v humanismu a Pekař v náboženství. Jde o holý výmysl autora, který nesnese ani nejmenší konfrontaci s autentickými literárními prameny. Pravdou je, že v celém sporu trvajícím více než dvě desetiletí a majícím různé peripetie a myšlenkové posuny u obou hlavních protagonistů, vytýkal Pekař Masarykovi, že příliš akcentuje náboženský smysl /reformní náboženský/ českých dějin, zatímco on sám, Pekař, kladl vždy důraz na myšlenku národní. V publikované přednášce z r. 1928 /vydané 1929/, když mluvil o "umělém" tvoření "smyslu" dějin, řekl m.j.: "...sem naleží i Masarykova théza, že smysl dějin českých je náboženský" /str. 19/. O svém vlastním filozofickém a metodologickém krédu pak ve zmíněných souvislostech řekl: "Lze proto říci, že myšlenka národní je smyslem našich dějin? Odpovídám, že je, ba že je i více: je podmínkou jejich, je důvodem jejich, je krvi jejich, bijícím živým srdcem jejich." /str. 20/.

S podobnou necitlivostí a neznalostí elementárních dějinných skutečností se setkáváme v dokumentu na více místech. Za těchto okolností je nutně zaréžejít ton autora dokumentu, projevující se v nejrůznějších, nanejvýš problematických soudech o odborných otázkách metodologických, stejně jako o konkrétní práci lidí v historiografii a o jejich výkłedcích. O tom delší příklady:

2/ Nesouhlasíme s paušálním odsouzením tzv. oficiálních historiků. Co říci o výroku o několika poctivých historicích? Vycházíme-li z významu slova "několik"

znamenalo by to, že zdravující většina současných historiků jsou lidé nepočití-
ví. Uvědomil si autor textu, že si osoboval právo dávat stovkám vědeckých pra-
covníků známku z poctivosti? A je to v intencích Charty? A co říci o větě: "Na-
še historiografie však zřejmě pochopila marxismus jako cestu mimo dějiny..."?
Což autoři celé řady kvalitních děl, proti nimž nelze vznést tuto výtku, nepa-
trí do "naší historiografie"?

Připomínám snahu spisovatelů nerozdělovat literaturu na oficiální a neofi-
ciální, ale na dobrou a špatnou. I my se přikláníme k tomuto dělení. Cítíme
se součástí čsl. historiografie a do ní podle našeho názoru patří historikové,
kteří precují jak mimo oficiální struktury, tak v emigraci, tak v oficiálních
institucích - pokud nefalšují a vědomě nepotlačují historické skutečnosti.

3/ Dějiny středověku byly a jsou zanedbávány, ale přesto i zde dosáhla tzv. ofi-
ciální historiografie pozoruhodných výsledků. Stačí se podívat do Historio-
grafie v Československu 1970-1980, aby bylo zřejmé, že se čs. historici nevě-
nují pouze tzv. první krizi feudalismu, ale také šlechtě, Balbínovi, Karlovi IV.
aj. O těchto dílech se nedá říci, že ideologicky zkreslují úlohu náboženství
v dějinách. Není ani pravda, že nikdo nezkoumá čs. problematiku v souvislosti s
jinými útvary střední Evropy.

Mnohem větší škody než v medievalistice byly způsobeny v oblasti nejnověj-
ších dějin, zejména dějin dělnic. hnuti. Avšak ani na tomto úseku nelze popřít
existenci menšího počtu dobrých studií, vydaných pramenů a příruček.

4/ Není pravda, že nevycházejí žádné práce Palackého. V r. 1980 vydal Odeon v
rámci Klubu čtenářů Palackého Stručné dějiny Prahy, a to jako členskou prémii
v něklsdu 174000 výtisků. V r. 1977 vydal Melantrich Palackého úvahy a projevy
z české literatury, historie a politiky. V r. 1975 vyšla jeho historická mapa
království českého. V r. 1975 vyšly v Odeonu Palackého Dějiny národu českého,
6. díl.

5/ Ani situace v edicích není tak zoufalá, jak se líčí v dokumentu. Viz např. vydání dalších svazků Regest nebo úplních protokolů čtyř sjezdů KSC.

6/ V dokumentu se při charakteristice historického procesu zastává stanovisko jednoho proudu - stoupenců dominující role křestanské kultury. Porušuje se pří-
cip Charty 77 založený na vzájemném respektu mezi lidmi různých filozofických a světonázorových postojů, který byl dosud při formulaci dokumentů Charty dodržován.

7/ Text obsahuje i několik dalších nehezkých a zbytečných faktických chyb, svědčících o malé svědomitosti autora. Účast "oficiálních" historiků na Mezinář. konferencích a sympozioích je sice omezena a je možno diskutovat o její úrovni, ale nelze ji popírat, jak se v textu tvrdí. Také nelze zjednodušeně napsat, že bibliografická příručka přestala vycházet: skutečnost je teď, že Bibliografie čs. historie utrpěla pětiletý přerыв. Po bibliografii za r. 1965 dokončené v r. 1968 a vydané v r. 1972, následuje až bibliografie za r. 1971 vydaná v r. 1979 pod pozměněným názvem Bibliografie dějin Československa. I označování Ústavu čs. a světových dějin starým názvem Historický ústav je nepříjemným faux pas.

Poznamenáváme jen, že toto naše stanovisko je toliko vyjádřením k tomuto dokumentu a není tedy meritorním vyjádřením k situaci v české historiografii.

Miloš Hájek, Hana Mejdrová, Jaroslav Opat, Milan Otáhal

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

Sdělení VONS č. 386 /propuštění z vazby/

Dne 31.8.1984 byli propuštěni z vazby Brenislav Borovský, Tomáš Konc a Alojz Gabaj, zatčení v prosinci min. roku na čsl.-polské hranici. O jejich zatčení a vazbě jsme informovali ve sděleních č. 354 a 371. Jsou nadále stíhaní na svobodě pro údajný tr.čin ohrožení deviz. hospodářství podle § 146 tr.z..

30. srpna 1984

Ybor na obranu nespravedlivě stíhaných
Čsl. liga pro lidská práva
člen Mezinář. federace pro lidská práva

○ ○

Sdělení VONS č. 387 /Zastavení trestního stíhání/

Tr. stíhání proti členům františkánského řádu, zahájené 27.3.1983, bylo v pří-
padech některých obviněných v červenci 1984 zastaveno. Jedná se o Jaroslava

Brázdu, Antonu Šmídou, ing. Antona Glabasniu, Petru Růčku, Štěpánku Mihalusovou, Annu Holičkovou, Martu Červenou a Olgu Ivákovou. O jejich tr. stíhaní jsme informovali ve sděleních č. 324 a 328.

1. září 1984

Wýbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Csl. liga pro lidská práva
člen Mezinár. federace pro lidská práva

o o
Sdělení VONS č. 388 /Sikanování dr. Jozefa Jablonického/

Dne 21.8.1984 obdržel dr. Jozef Jablonický, bytem Višňová 9, Bratislava, slovenský historik novodobých dějin, předvolání na celní správu na dne 22.8.1984 na 9 hodin ráno. Dr. Jablonický se v uvedenou dobu na celní správu dostavil. Ředitelce mu v přítomnosti přísl. SNB sdělila, že v balíčku jemu adresovaném od jakési paní Gutmanové z Paříže byly "jim dostupnými prostředky" zjištěny "závodové tiskoviny". Poté rozbalila obsah balíčku a z kreibung pracího prášku vynula po jednom kuse Svědectví, Listy a 150 000 slov. Na výzvu, aby se k tomu vyjádřil, odvětil dr. Jablonický, že mu o tom není nic známo, a že s celou záležitostí nemá nic společného. Nato přijeli přísl. SNB s písemným povolením k domovní prohlídce, v bytě, garáži a na pracovišti. Povolení podepsal zástupce gener. prokurátora CSSR a v jeho odůvodnění stálo, že bylo zahájeno tr. stíhaní ve věci pro tr. čin pobuřování podle § 100 tr. z. Prohlídku vedli kpt. StB dr. Vérčík a kpt. StB Stach. Zabavili nejnovější historické elaboráty dr. Jablonického a podkladový a dokumentační materiál k nim. Podle vyjádření jednoho z přísl. StB jde o věci, na nichž jim velmi záleží. Pak byl dr. Jablonický vyslýchán až do 18 hod. večer. Byl znova předvolán na 26.8.1984 jako svědek k uvedenému tr. stíhaní proti neznámému pachateli.

Sikanování dr. Jablonického trvá už od r. 1976, kdy mu bylo znemožněno oficiálně publikovat. Přes nepříznivé podmínky pokračuje ve svém bádání a vydal několik odborných prací o odboji na Slovensku v letech 1939-1945. Zásah StB je výsměchem probíhajícím oslavám 40. výročí SNP, jehož je nestranný historik dr. Jozef Jablonický vynikajícím znalecem.

1. září 1984

Wýbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Csl. Liga pro lidská práva
člen Mezinár. federace pro lidská práva

o o

Sdělení VONS č. 389 /Společné prohlášení FIDH a VONS/

Uveřejnujeme text společ. prohlášení Mezinár. federace pro lidská práva a Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, které bylo předneseno 14. května 1984 na univerzitě v Toulouse při příležitosti udělení doktorátu honoris Cause českému dramatikovi Václavu Havlovi. Konečnou redakci textu provedl člen VONS dr. Martin Hybler.

Společné vystoupení FIDH a VONS v Týdnu Václava Havla na univerzitě Le Mirail v Toulouse:

Jako zástupce FIDH /Mezinár. federace pro lidská práva/ bych chtěl nejprve připomenout vztahy mezi naší federací a Csl. ligou pro lidská práva, které se přímo dotýkají i osobou Václava Havla. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných se totiž stal členskou ligou FIDH právě v říjnu 1979, při příležitosti známého pražského procesu proti členům VONS, čímž tento výbor vyjádřil svůj kladný postoj k mezinárodní solidaritě s ostatními hnutími bojujícími za lidská práva. A Václav Havel tehdy seděl na lavici obžalovaných.

Jak je možné, že se Václav Havel, dramatik, ocitl rok a půl před tímto procesem mezi zakladateli VONS a potom mezi obžalovanými, jak je možné, že byl odsouzen na čtyři a půl roku vězení? Je to snad náhodou?

Jistěže ne. Naopak, Havlův postoj je pozoruhodně důsledný a takových je málo. Dramatické dílo Václava Havla se svou podstatou střetává s realitou a měřítkem hodnoty díla je pro autora jen to, jestliže v tomto střetnutí jeho dílo obстоje. Nejde u něho o nějaký abstraktní humanismus, ale o zcela konkrétní činnost mezi spoluobčany. Jestliže jeho díla na scéně uvádějí konkrétní dialog mezi lidmi zakotvenými v absurdní realitě a jestliže k nám tak promlouvají řečí pravdy, nejsou to jen literární díla, která mají být na jevišti interpretována na slovo vzájemně profesionály, ale jsou to nové skutečnosti, které se samy staly součástí našeho života; přitom nás zavazují, abychom v tomto životě zaujali určitý postoj nebo abychom si uvědomili úlohu, kterou v něm hrájeme.

Sám autor tak učinil první.

Stejně tak i činnost VONS není pouze literární či deklarativní, ale je to konkrétní činnost, vždy zaměřená na individuální osud těch, kteří trpí nespravedlností a jejichž utrpení není nijak heroické či patetické, neboť to jsou lidé jako vy a my.

O této velmi konkrétní péči o osudy druhého svědčí na 965 sčítání VONS, zveřejněných za čest let jeho existence. Tato péče není založena na dobročinnosti, ale je výrazem odpovědnosti, kterou my všechni dohromady a každý sám za sebe máme vůči lidskému světu. Živý pocit takové odpovědnosti je rovněž ústředním motivem Havlova dramatického díla, které tvorí, jak jsme ukázali, s jeho činností ve VONS nedílnou jednotu: jde pouze o různé formy téhož životního postoje.

Jaký je tedy onen "lidský svět" v současném Československu?

Je možno jej zahlednout jen prostřednictvím jednotlivých osudů lidí, kteří tam žijí. V jistém smyslu jde o pačný pohled než je příliš zobecňující obraz, který podávají sdělovací prostředky. Je to pohled založený na osobním svědec-tví členů a spolupracovníků VONS. Tento pohled nám může pomoci v našem odporu proti vlivu šedivé jednotvárnosti, která je v současné době hlavní a bohužel velmi účinná taktika oficiálních čs. sdělovacích prostředků.

Represe zůstává i nadále velmi tvrdá, i když je velmi výběrová a vyhýbá se např. monstrprocesům, které by mohly upoutat pozornost veřejnosti. Jako příklad je možno uvést případ Jiřího Wolfa, odsouzeného v prosinci 1983 již podruhé za "podvracení republiky", tentokrát na 6 let do vězení.

Policejní tlak proti církvi se neustále stupnuje. Kněží a kazatelé jsou pečlivě sledováni a často odsuzováni za jakýkoli pokus kázat a šířit víru mimo rámcem oficiálních bohoslužeb, které jsou jedině tolerovány.

V této souvislosti lze uvést případ Jiřího Snajdra a Jana Mokrého, kteří byli odsouzeni v listopadu 1983, tr. stíhání proti evang. faráři Janu Kellerovi, uvěznení tří mladých katolíků na Slovensku - Tomáše Kona, Branislava Borovského a Alojze Gabala v prosinci 1983, odsouzení skupiny svědků Jehovových z července 1983 atd.

Úřady jsou rovněž velmi znepokojeny peticí, kterou podepsalo více než 17000 věřících, a která byla adresována papeži Janu Pavlu II. s prosbou, aby navštívil Československo. Signatáři této petice jsou vystaveni policejnímu nátlaku, jsou vyslýcháni, je jim vynořováno.

Ve vězení nadále zůstává několik signatářů Charty 77, kteří si tu odpykávají muholetá tresty, např. členové VONS Rudolf Battěk, uvězněný v červnu 1980 a odsouzený k pěti a půl letům vězení, a Ivan Jirous, který si odpykává již čtyřletý trest, tentokrát tři a půl roku vězení.

Koncem května nejspíš očekáváme návrat Petra Uhla, rovněž člena VONS, po pětiletém vězení. Nezmíme žapomenout na ostatní, např. Jiřího Grunstoráda, odsouzeného v r. 1981 na 4 roky, který se ve vězení stal terčem četných provokací a útoků a který je vězněn v III. NVS mezi kriminálníky nejtěžšího kalibru.

Dva členové VONS, Ladislav Lis a Jan Litomiský, se nedávno vrátili z vězení po odpykání trestů. Nicméně jejich svoboda je velmi relativní; zůstávají podrobni - Jan Litomiský na dva roky a Ladislav Lis na tři roky - tzv. ochrannému dohledu. Toto opatření upravené zvláštním zákonem je nyní poprvé použito u propuštěných politických vězňů. Jsou např. povinni se hlásit každý pracovní den na policii, která je oprávněna kdykoliv vstoupit do jejich bytů, aniž by k tomu potřebovala zvláštní příkaz, jejich svoboda je nepřípustně omezována atd. Nejnovější zprávy hovoří o tom, že Ladislav Lis byl minulý pátek /11.5.1984/ znova uvězněn a pravděpodobně obžalován právě z "maření výkonu úředního rozhodnutí". Hrozí mu další trest vězení.

Kromě petice věřících vzbudila pozornost úřadů ještě jedna petice, nemířená tentokrát proti zbrojení, zejména proti rozmístění nových sovětských raket v Československu. Tuto spontánně vzniklou petici podepsalo několik tisíc občanů. Paralelně se začaly rozvíjet společné úvahy signatářů Charty 77 a západního hnutí za odzbrojení. Chartisté v nich neustále zdůrazňují nutnost rozumět problematice míru v rámci lidských práv: jejich dodržování je nejlepší zárukou pro vnitřní mír mezi občany, který je sám první podmínkou mezinárodního míru.

Přes úsilí policie znemožnit přímý kontakt mezi aktivisty západního hnutí a signatáři Charty 77 došlo k několika schůzkám, jejichž účastníci se pokusili najít a rozvíjet nezávislé uvažování a postoje, které by v budoucnu mohly pomoc překonat vražednou logiku závodů bloků ve zbrojení.

Rozsah tohoto vystoupení mi nedovoluje pokračovat v popisu situace v Českoslo-

vensku, v oné zemi, kterou se Václav Havel neodvážuje opustit z oprávněné obavy, že by se již nemoží vrátit. To mu ovšem brání, aby přišel sem mezi nás a podal nám popis zevrubnější. Proto jsme se několika větami pokusili aspon trochu ho nahradit. A i kdyby výsledkem těchto slov bylo jen to, že jsme vás podnítili k přemýšlení a rozpojenutí se na onu zemi a na ony lidi, kteří ve velice těžkých podmínkách pokračují ve vydávání svého svědectví, nebudeme považovat svoji námu za zbytečnou.

T Toulouse, Univerzita Le Mirail, 14.května 1984

Mezinárodní federace pro lidská práva
Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Čsl.liga pro lidská práva
člen Mezinárodní federace pro lidská práva

Mezinárodní federace pro lidská práva v této souvislosti zdůraznuje, že je jí ctí počítet Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných mezi své členské ligy a ocenuje fyzickou a morální odvahu jeho členů a všech lidí v Československu, kteří jako oni bojují za lidská práva.

oo

Sdělení VONS č. 390 /Rozsudek nad Drahomírou Fajtlovou potvrzen/

Senát kraj.soudu v Br.Králové za předsednictví JUDr. Dagmar Černé potvrdil dne 18.7.1984 v odvolacím řízení rozsudek nad Drahomírou Fajtlovou vynesený 11.5.1984 okr.soudem v Trutnově, kterým byla obžalovaná uznána vinnou tr.činem pobuřování podle § 100/1 a,c tr.z. a odsouzena k tr.odnětí svobody na jeden rok s podmíněným odkladem na tři roky /viz sdělení č.373/. Odvolací soud odůvodňuje své rozhodnutí bez věcných důkazů a bez prokázání viny. Přitom se opírá o svévolný výklad tr.zákona, podsunuje jednání obžalované neprokázané úmysly a bezdůvodně předpokládá u autorů zabavených liter.děl protisocialistické zaměření. Bez dalšího komentáře uvádíme několik pasáží rozsudku, které dokumentují neopodstatněnost a absurditu soudního rozhodnutí.

"K neplnění skutkové podstaty tr.činu pobuřování není třeba, aby nepřátelské smýšlení nebo nepřátelská nálada byly skutečně vyvolány, stačí jakkoliv, třeba i bezvýsledné negativní působení na myšlení jiné osoby. Úmysl pachatele musí být motivován nepřátelstvím k soc.společenskému a stát.zřízení republiky, přičemž tento vztah nemusí zahrnovat všechny základy republiky nebo všechny její společenské vztahy, stačí, zaujmá-li pachatel nepřátelský postoj jen k jednotlivým politickým, státním, hospodářským nebo jiným společenským poměrům."/Doslovna citace k komentáře k tr.zákonom -sic!/"Obžalovaná negativně působila na některé spolupracovníky, před nimiž četla dopisy, které dostávala z NSR od rodiny Jiřího Lederera, vyzvedávala západní způsob života, vyzvedávala osoby, které se zapojily do Charty 77..." "...často hovořila o papeži, ukezovala jeho obrázek, své názory, které dávala do souvislosti s různými událostmi byly v příkrém rozporu s ovšem obecně přijímanými názory v naší společnosti..." "...ani ona, ani její rodina se nezúčastnila volby, čímž svůj postoj k naší republice zcela jasně vyjádřila."

19.září 1984

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných
Čsl.liga pro lidská práva
člen Mezinárodní federace pro lidská práva

oo

Sdělení č. 391 /Drastické odsouzení ing.Petra Hauptmanna/

Ing.Petr Hauptmann, nar.7.8.1946, stavební inženýr, ženatý, otec dvou dětí, bytem Klénovická 705/5, Praha 9, byl zaměstnán jako samostatný odborný referent na Intendantní základně Ústř.správy FMZO v oboru invest.výstavby. Z titulu své funkce se dne 4.10.1982 žádal o staveb.řízení na hraničním přechodu Rozvadov a této příležitosti využil k opuštění republiky s cílem vylepšit svoji finanční situaci a připravit podmínky pro svoji rodinu, která měla v budoucnu přijet za ním. Po přechodu do NSR byl izolován od ostatních emigrantů a převezen do Norimberku. Ve dnech 7.-14.10.1982 byl podrobен výslechům, při nichž byl dotazován na skutečnosti, o kterých se dozvěděl při výkonu svého povolání, k různým oblastem společ.života, k osobám svých nadřízených a spolupracovníků apod. Za každou hodinu výslechu dostal 12 DM a 25 DM jako denní diety na obživu, tedy cca 350 marek za 8 dní výslechů. Po urgenci své manželky se 7.prosince vrátil do ČSSR poté, co byl na konzulátě v Kolíně n.Rýnem ujištěn, že nebude uvězněn. /Manželka naléhala jí jeho příjezd, protože jim nebezpečně

onemocnělo dítě./ Po příjezdu do ČSSR byl během dvou měsíců asi 16x vyslýchán StB, která mu vyhrožovala vězením, pokud detailně nepopíše svůj pobyt v NSR. Referenti StB mu např.ukázali fotografii budovy v Norimberku s dotazem, zda se výslechy konaly v ní. Když odvětil, že ano, sdělili mu, že to je budova CLA 12.září 1983 byl vzat do vazby a senát Měst.soudu v Praze za předsednictví JUDr.Vladislava Simy jej dne 9.2.1984 odsoudil k desiletému nepodmíněnému tr. odnětí svobody ve III.NVS a k trestu zákazu činnosti na dobu 5 let v oblasti stát.orgénů a organizací, z důvodu, že spáchal tr.čin opuštění republiky podle § 109/1 tr.z. a tr.čin vyzvědačství podle § 105/2 tr.z. Prokurátorka JUDr.Fuková navrhovala dokonce trest 17 let odnětí svobody ve III.NVS.

Rozsudek mu klade za vinu záměrné opuštění republiky. Aplikuje na tento tr.čin pouze odstavec 1 §109 tr.z., nikoli odst. 3b, který předpokládá u pachatele zvláštní příkaz uchovávat státní tajemství. Zároveň mu rozsudek klade za vinu vyzvědačství, které předpokládá, že pachatel je nositelem stát.tajemství. Už tato nesrovnalost naznačuje, že splíkace § 105/2 je pochybná. Pachatel vyzvědačství podle odst.2 musí vědět, že jiná osoba nebó organizace, která podává informace, je vyzvědačem nebo organizací, která provádí vyzvědačství, a zároveň musí být srozuměn s tím, že takové osobě nebo organizaci svým jednáním činnost umožnuje nebo usnadňuje. Tato skutečnost nebyla Petru Hauptmannovi prokázána ani v přípravném ani v soudním řízení. Obžalovaný neměl žádné informace o tom, jak se jedná s emigranty po jejich bezprostředním příchozu do NSR. Z toho, že byl hned izolován a poté osm dní vyslýchán na své zaněstnání, poměry na pracovišti, spolužaměstnance, stavební objekty svého působení /konkrétně hraníční přechod Rozvadov/, nelze vyvozovat, že si měl být vědom, že je vytěžován cizími zpravodaj.službami. Myslel si pochopitelně, že to patří k normálnímu průběhu jednání s každým emigrantem. Cástka uhrazená za výslechy nikterak nepotvrzuje názor soudu, že šlo o odměnu za podané informace - jednalo se o odškodné za obtěžování, jakým přirozeně každý výslech je, a o úhradu za ztracený čas. Rozsudek se opírá o posudky expertů FMZO a FVV, které vycházejí z předpokledu, co obžalovaný věděl /a tedy příp. i vyzdredit/ mohl, a nikoli z toho, co skutečně věděl. Rámcem jeho znalostí o chodu celní správy byl omezen na úkoly pro výstavbu jednotl.objektů, do nichž už po jejich dokončení neměl přístup. Navíc je naprostě zřejmé, že informace, které podal vyslýchejícím orgánům v NSR za zcela nezávadné, nebot o nich zcela bez zábran vypovídala orgánům StB po svém návratu. Ke všem těmto okolnostem však soud nepřihlídl a rozhodl, jak je výše uvedeno.

29.září 1984

Ybor na obranu nespravedlivě stíhaných
Csl.liga pro lidská práva
člen Mezináro.federace pro,lidská práva

oooooooooooo

zásahům Státní bezpečnosti 16.-19.8.1984

Dokument Charty 77 č.15/84 a sdělení VONS č.385, které jsme publikovali v dvojčísli červenec-srpen 1984 Informaci o Chartě 77, popisovaly represálie Státní bezpečnosti proti mluvčím a signatářům Charty 77 v souvislosti se srpenovým výročím resp. s prohlížením Charty 77 k tomuto výročí. Ve sdělení VONS č. 385 se rovněž uvádí, že při domovní prohlídce v bytě Petrušky Sustrové zabavila StB oznamení o tr.činu, které P.Sustrová adresovala generálnímu prokurátorovi, a její dopis britské minist.předsedkyni. Obě písemnosti se týkaly nalezeného odposlouchávacího zařízení a StB je zabavila při domovní prohlídce dříve, než jde P.Sustrová stačila odeslat adresátům. Spolu s oběma dopisy P.Sustrové zveřejnuejmě i tr.oznámení rodiny Rumlových pro násilí, omezování osobní svobody a porušování domovního práva, jehož se dopustili na této rodině příslušníci StB, a konečně dopis Václava Bendy generálnímu prokurátorovi obdobného charakteru.

oo

Generální prokuratura ČSR
nám.Hrdinů 1300
Praha 4-Pankrác

Věc: oznamení o trestném činu

-ane prokurátoře,

při rekonstrukci instelace vodovodního a plynového potrubí jsem ve svém bývalém bytě v Kolinské ul.č.15 v Praze 3 objevila ve stěně zabudovaný mikrofon. Ani já, ani nikdo z mé rodiny či lidí, kteří v bytě bydleli, jsem ho tam nedala, ani k podobné věci nedala souhlas či o ní byla informována. Jedná se tedy nepochyb-

6055

ně o tr.čin porušení domovní svobody.

Oznamovala jsem Vám tuto záležitost dopisem ze dne 15.srpna t.r., ale 16.srpna proběhla v mém bytě domovní prohlídka, při níž mi příslušníci StB odnali jak dopis Vám, tak mikrofon, který jsem Vám hoďala předložit. Mikrofon je v protokole o domovní prohlídce pod položkou č.10 označen jako kovová krabička. Zádám Vás, abyste vyšetřil, kdo mikrofon v bytě instaloval a pechatele předal k potrestání příslušnému soudu.

Děkuji Vám.

V Praze dne 20.srpna 1984

Petruška Sustrová
Kolinská 19
Praha 2-Vinohrady

o o

Mrs. Margaret Thatcherová
10 Downing Street
London

Vážená paní ministerská předsedkyně!

Před několika dny - 5.srpna 1984 jsem ve stěně v bytě objevila část odposlouchávacího zařízení. Jednalo se o mikrofon, který je označen 2990 MADE IN UK JU 359, což, nemýlím-li se, znamená, že byl vyroben v zemi, jejíž vládě předsedáte. Rozměry i celá stavba ministerního mikrofonu docela jasně naznačují, že je k odposlouchávání přímo určen, že pro jinou funkci nebyl vyroben.

Není mi známo, zda podobné věci vůbec smějí vyrábět a prodávat; skutečností je, že se to děje. Také nepochybuji o tom, že v každé zemi, kde vůbec je s čím bchodovat, není možné legálními prostředky veškerý obchod kontrolovat. Nevím, zda - a nakolik - je ve Vašich možnostech výrobě a prodeji podobných věcí zabránit; doumívám se však, že je mou povinností Vás alespon upozornit na skutečnost že takový obchod někdy v minulosti proběhl.

V Praze 15.srpna 1984.

V úctě

Petruška Sustrová

Kolinská 19

190 00 Praha 2

Ceskoslovensko

P.S. Tento dopis mi byl 16.srpna zabaven při domovní prohlídce příslušníky Státní bezpečnosti, stejně jako mikrofon, o němž pišu. Toto je opis.

V Praze dne 20.srpna 1984

o o

Generální prokuratura ČSR
nám. Hrdinů 1300
Praha 4-ÚstříkPenkrác, PSČ 140 00

V Praze dne 20.8.1984

č: trestní oznámení

Ciníme tímto tr.oznámení na orgány a příslušníky StB, kteří se proti nám dopustili násilí, omezovali naši osobní svobodu a porušili domovní právo.

Dne 16.8.1984 v pět hodin ráno vylomili dveře našeho bytu v Praze 10, Vršovicích, Kremelská 150, tedy násilím vnikli do našeho bytu a bez písemného příkazu, schváleného přísl.prokurátem provedli domovní prohlídku. Zabavili řadu písemností a fiskálů, nerozepisovali jednotlivé položky, takže ani nevíme, co všechno sebrali a omezovali naši osobní svobodu. Na protokolu jsou podepsáni vyšetřovatelé StB mjr.Jan Trkovský a npor.Ivan Březina, jména orgánů SNB jsou nečitelné. Stejným způsobem a též bez souhlasu prokurátora provedli prohlídky i na pracovištích Jana a Jakuba Rumla. Na protokolech jsou podepsáni kpt.Josef Blaho, per.Václav Bařta, resp.mjr.Jan Trkovský, npor.Ivan Knoch a kpt.Vladimír Sálek. V téže době a opět bez písemného příkazu, tedy bez souhlasu přísl.prokurátora, vnikli na pozemek a do obytných částí našeho soukromého majetku ve Velkém, Skřidla č.20, okr.C.Krumlov a také zde provedli domovní prohlídku a omezili svobodu Jiřiny Krábkové, tem trvale přihlášené k pobytu. O dvě hodiny později, před sedmou hodinou ranní, přinutili Jiřího Rumla, aby v Táboře vystoupil z rychlíku, kterým jel do Prahy za svými soukromými záležitostmi a opět se nevykázali žádným písemným příkazem či patřičným usnesením. Při akci ve skřidlech a ve vlaku existovali psovodi se služebními psy. Příslušníci státních orgánů se chovali naprostě nepřiměřeně. Prohlídku ve skřidlech prováděli mjr.Miroslav Svoboda, mjr.JUDr.František Sýkora a kpt.Jan Háha. Podpisy uniformovaných přísl.SNB jsou nečitelné a jako velitel skce se Jiřině Krábkové představil

pplk. Stěpánek. Všichni postižení byli bez jakéhokoliv dokladu, převáženi k výslechům z místa bydliště po různých odděleních bezpečnosti v C.Krumlově, C.Budejovicích a v Praze, čímž byla omezována jejich osobní svoboda a byl tak na ně vykonáván nepřipustný psychický nátlak. Zřejmě se stejným záměrem byli Jiří a Jan Rumlovi převezeni do CPZ v Ruzyni, kde byli po dva dny drženi a vyslyšení a několikrát jim bylo vyhrožováno, že budou obviněni z tr.činu pobuřování podle § 7/1 k § 100/1 a,c kr.z., jak zní usnesení, proti němuž oba podali stížnost.

Protože vše, co tu popisujeme, bylo provedeno bez vědomí a souhlasu prokuratury a ani dodatečně nám nebyl v zákonem předepsané lhůtě žádny takový příkaz předložen, dospěli jsme k závěru, že šlo o svévolnou a nezákonné akci Státní bezpečnosti, kterou byly porušeny všechny právní normy našeho státu. To lze kvalifikovat jako dokonaný tr.čin příslušníků StB, a proto podáváme proti nim toto trestní oznámení.

Jiřina Hrábková, Jiří Ruml, Jan Ruml, Jakub Ruml

o o

Generální prokurátor ČSSR
JUDr. Ján Fejčík
nám. Hrdinů 1300
140 04 Praha 4

Pane generální prokurátoru!

Dne 16.8.1984 asi v 5.30 hod. jsem byl při příchodu na pracoviště v n.p. Polygrafia zadržen příslušníky StB. Použití formulace "jste zatčen" odpovídá spíše letectivním románům než platnému čs.právnímu řádu: byl jsem proto delší dobu na pochybách, jaký je můj skutečný právní statut. Oklikou přes Bartolomějskou ulici jsem byl dovezen do svého bytu, kde orgánové StB pod velením vyšetřovatele FSV kpt.Chalupy započali s domovní prohlídkou. Ve 12.00 téhož dne provedla jiná skupina příslušníků StB pod velením kpt.Pezderky prohlídku v mnou obývané části chaty v osadě Chlomek u Davle čp.160 /z dospělých členů domácnosti byla přítomna má manželka, RNDr.Kamila Pendová - mimochodem kojící matka/. Obě prohlídky byly provedeny bez jakéhokoli písemného příkazu s odvoláním na nebezpečí z prodlení. V obou případech byla do protokolu podána stížnost jek proti prohlídce jako takové, tek proti argumentu o nebezpečí z prodlení: kromě jiných závažných skutečností již sám časový odstup mezi oběma prohlídkami plně umožňoval opatřit si potřebné zákonné podklady. Usnesení vyšetřovatele o provedení domov. prohlídky jsem obdržel dodatečně, chyběl však na něm souhlas prokurátora: ten přes všechny sliby nejenže nebyl doručen v předepsaných 48 hodinách, ale ani do dnešního dne. Podobně jsem neobdrželi žádnou reakci na podané stížnosti.

Při obou prohlídkách, odůvodněných tr.stiháním zatím neznámých pachatelů pro přípravu tr.činu pobuřování proti socialistickému společenskému a stát.zřízení a proti spojenec.svazkům se Sov.svazem, která měla od 1.8.1984 probíhat na území ČSR, bylo odnato velké množství různých písemností a psací stroj. Drtivá většina těchto písemností nemůže s údajnou přípravou tr.činu nijak souviset již z formálních důvodů; jde o různé české i cizojazyčné publikace, vydané mimo území ČSR a namnoze staré několik let i desetiletí, resp.o dokumenty Charty 77 a VONS, dávno řádně odeslané příslušným ústavním orgánům. Také z obsahového hlediska je výběr odnatých písemností absurdní: jsou mezi nimi odborné studie náboženské, filozofické a historické, adresáře, mé vlastní rukopisy o problémech křestanství a řada soukromých dopisů, vč.např.dopisu mému osmiletému synovi.

Po skončení domovní prohlídky jsem byl převezen do Bartolomějské ulice, údaje k podání svědecké výpovědi, zde jsem však byl ihned zadržen jako podezřelý /podle tvrzení vyšetřovatele StB se souhlasem gener.prokurátora/. Podázení mělo prý vzniknout na základě výsledků domovní prohlídky, ovšem má sobní svoboda byla důsledně omezována již před jejím započetím a v celém jejím průběhu - o čemž kromě jiného svědčí výše citovaný výrok orgánů StB o "zatčení" a skutečnost, že hodina mého zadržení je v protokolu stanovena na 5,30 ráno. Poté jsem byl převezen do věznice MS v Praze -Ruzyni, kde mě následujícího dne formálně vyslychal vyšetřovatel StB major Trkovský k některým odnatým písemnostem: přes ou žádost však nebyly předloženy odnaté předměty ani protokol z prohlídky na chetě a výslech byl /dříve než se dospělo k údajně nejzávažnějším položkám/ ne-nadále přerušen sespáním příkazu k mému okamžitému propuštění. Po krátké,nepříliš přesvědčivé komedii s mým propuštěním však major Liška, který zahájil trestní stíhání a celé akci velel, narídil roztrhnat příkaz k propuštění a napsat

příkaz neprosto identický, ovšem post-datovaný dнем 18.8.: jediným důvodem tohoto počínání byla zjevná snaha plně využít 48 hodinové lháty, kterou pro zadřízení podezřelého připouští zákon /skutečně jsem byl propuštěn až 18.8. v 5.30 ráno/.

Pane generální prokurátoro, zákon o prokuratuře Vám ukládá dbát o dodržování výkonného a z vlastní iniciativy nebo na podnět jiných občanů zasahovat proti jakémukoli jejímu porušení. Ostatně právě v těchto dnech jste za vzorné a důsledné plnění svých povinností obdržel jedno z nejvyšších státních vyznamenání. S důvěrou Vás proto žádám o následující:

1/ Abyste přezkoumal zákonnost postupu příslušníků StB vůči mně a mé rodině ve dnech 15.-19.8.1984, nařídil vyvodit vhodná disciplinární opatření a účinně započít opakování podobného případu. Pokud shledáte, že byla naplněna skutková podstatě trestních činů zneužívání pravomoci veřejného činitele, omezování osobní svobody nebo porušování domovní svobody, pokládáte tuto mé podání se označení trestného činu.

2/ Abyste zajistil, aby min. vnitra uhradilo škodu, vzniklou neoprávněným zadřízením: přinejmenším částečku 192,- Kčs za dvě pracovní směny, které jsem bez svého zavinění nemohl odpracovat. Pokud takové rozhodnutí není ve Vaší kompetenci žádám Vás o zaujetí jasného stanoviska zk protizákonnému postupu StB, o něž bych se mohl opírat v eventuelním občansko-právním řízení.

3. Abyste nařídil orgánům StB, aby mi nepročteně vrátili všechny odňaté písavnosti a předměty. Nezávisle na mém osobním přesvědčení, že jejich souvislost s tědenou přípravou tr.činu nelze prokázat, z výše uvedeného vyplývá, že domovní prohlídka proběhla v rozporu s zákonem a nebyla v přísl. době legalizována souhlasem prokurátora: vrácení odňatých písavností bez jakéhokoli jejich meritorního přezkounání je proto minimálním krokem k nápravě tohoto porušení zákonnosti.

V Praze 12.září 1984

Dr. Václav Benda
Karlovo nám. 18
120 02 Praha 2

oooooooooooo

V tomto čísle Informací o Chartě 77 /viz str.1/ zveřejňujeme dokument Charty 77 č.16/84, jímž mluvčí Charty 77 vydávají stanovisko čtyř historiků k dokumentu Charty 77 Právo na dějiny /viz Informace o Chartě 77 květen 1984/. Ve dvojdíleční červenec - srpen jsme rovněž zveřejnili stanovisko Milana Hübla k "Právu na dějiny". Nyní uvádíme další text k této problematice, a to stat Luboše Kohouta. Informace o Chartě 77 rády zveřejní další vyjádření k dokumentům Charty 77, pokud te rezeh článku dovolí.

o o

Jedpovědnost historika vůči dějinám i budoucnosti národa Československa "Historia Magistra" contra historia ancilla theologiae et politicae"
/Polemika proti autoru textu "Právo na dějiny", vydaného pácií mluvčích Charty 77 a zaslaného Prezidiu ČSAV./

1/ Autor měl možnost vydat text jako diskusní příspěvek. Projevil sice chvály-hodnou snahu vymanit historickou vědu ze služebnosti jedné politice, avšak udělal z ní služku politiky jiné, protikladné, s onou první zápolici. Nebral výběr ohled na světonázorovou politickou přecestrost signatářů Charty 77.

2/ v Textu nepřípustně proliná kritika stavu pistoriografie a historizující propagandy a agitace současného vládního režimu ČSSR. Mezi staven historiografie a historizující propagandy je zajisté souvislost, avšak nikoli totičnost, ba sní přímá úměra. Uvažuji za dost oprávněnou kritiku autora textu vůči historizující propagandě /též výuce dějepisu na školách/. Nemohu však uznat, že totéž platí o kritice stavu historiografie. Autor textu neprosto opominul pozitivní genezi marxistické historiografie od r.1945 do období "normalizece 1970. Nechápu, proč autor vyzvedává pouze marxist.historiograf. školy na Západě, když nesporným pre-gresem byl - nikoli "útěk do dějin", či "cesta mimo dějiny", nýbrž právě - vstup do dějin, plnokrevný vstup naší marx.kritické historiografické formující se školy až do osudových a neblahých let 1968-89.

Zejména nová a nejnovější historie se v 60.letech začala proměnovat z nástroje propagandy v autentickou "paměť národa". Zasloužené pozornosti i neprofesionální širší veřejnosti, se těšila zejména díla hodnotící - uměřeněji než dosud - první světovou válku, dvacetiletí první republiky, problematiku okupace a odboru

je, ale nejvíce ze všeho díla, vrhající nové, kritičtější světlo na poválečný vývoj lidových demokracií, na temná pedesátá léta, na mezinárodní vztahy a postavení Československa v nich. Docházelo tak k přiblížování se onomu žádoucímu: "HISTORIA MAGISTRA" - historie, jakož to návod k moudrému, realistickému, v nejlepším smyslu F O L I T I C K E M U jednání pro zabezpečení lepšího "futuro". Docházelo k svérézné ~~sajisté~~ - "rehabilitaci" první republiky a první fáze "lidové demokracie" /1945-48/. Nikoli však - přes přemnohé, nikoli nevýznamné, revize původních ortodoxních pohledů - k historické "rehabilitaci" Rakousko-Uherska H A B S B U R K U.

Chápu - Únešní vládní režim: sledoval-li postihem spisovatelů destrukci "svědomí národa", chtěl pronásledováním kvalifikovaných, především marx.historiků ničit "paměť" a "rozum" národa /I/. Celé pracovní kolektivy rozmetány. Kvalifikovaní pracovníci penzionováni nebo donuceni žít se rozličnými dělnickými profesemi. Pedagogové, učící na školách rozličných stupňů dějepis a literaturu, občanskou nauku, rovněž ve velkém počtu existenčně ničeni, či pacifikováni ponižujícími sebekritikami. Učebnice vyměnovány za jiné, jež piší "spolehliví" autoři, inspirování "génem" nebožtíka již V.Krále.

Kádrové postíhy historiků předcházely či doprovázely reorganizace vědeckých ústavů a oddělení. Obecná tendence ~~aněkdy vyjádřená novými názvy/~~ byla oslabit jejich vědecký charakter. Posilit prvky služebnosti a poplatnosti potřebám soudobé politické propagandy. Celkový počet vědeckých, či vědecko-pedagogických kádrů v oblasti historické vědy, totálně postižených, se pohybuje kolem 200 lidí. K tomu přistupují pracovníci archívů, pomocné vědecké sily, regionální historikové.....

Daleko méně postižení historikové, zabývající se středověkem a novověkými dějinami do r.1918. Zde vcelku vzestupný trend nenarušen.

/ Také proto vyslovují kritiku textu historizujícího chartisty, pokud je obsohové téžiště jeho kritiky zaměřeno především vůči medievalistice, vůči starším perIODám našich dějin v podání poctivých, dosud nevyhozených historiků, pokud neprávem postupuje přehodnocení našich tradic /zejména HUSITSKÝ a PŘEDBELOHORSKÉ DOBY, sui generis i doby PRVNÍ REPUBLIKY/ ve prospěch již dávno prokázaných /i v první republice/ REGESTIVNÍCH TRADIC /protireformace - Jan Nepomucký - od národněná česká šlechta, Habsburkové/.

Přiznávám, že v první vývojové etapě naší poválečné historiografie byla problematica duchovního vývoje a pozitivních stránek vlivu křesťanství opomíjena. Avšak v nejlepších dílech autorů typu Macka, Kalivody, Machovce můžeme tu ~~ze-~~ znamenat vzestupný vývojový trend. Aniž by ovšem tito a jím blízci autoři upadli do glorifikace, nekritičnosti, vůči roli křesťanství ve středověku, církevních svatých zvláště. Právě v jejich díle zůstal - soudím v plném souladu s objektivní pravdou - poukaz na rozporný vliv křesťanství: na jedné straně šíření, rozvoj vzdělání a vyšší kultury, na druhé straně upevnování feudálního panství /ideologickými i mocenskými prostředky/, brzdění rozvoje přírodních i společenských věd, stavění jich - filozofie zejména - do služeb církve a teologie, tím pak brzdění rozvoje výrobních sil i progresu společenských - výrobních politických, kulturních - vztahů.

Pokud bych autorům textu přítakal, že je třeba více objasnit /kromě jiných, závažnějších problémů/ i postavu knížete Václava /přidal bych i cyrilometodějskou misi/ nebo venovat pozornost J.Nepomuckému, pak v rozporu se zřejmými představami autorů, musí mít prioritu objasnění knížete Václava, jako historické osobnosti, jakož i porovnání církevního /a - žel - i všechného, nacistického kultu světce a státníka s tím, co si z něho vytvořila lidová trédice /pravý o- pak onoho církevního i nacistického: Václav, bránící samostatnost a nezávislost svého národa na koni a se zbraní v ruce!/. Vzpomeneme cyrilometodějského výročí. Nelze označit jednoznačně za vlivy katolické nebo pravoslavné. Nebot církev se rozdělila mnohem později. Byly to vlivy slovansko-křesťanské, přičemž současně pronikaly vlivy německo-latinsko-křesťanské, jež dosáhly později dominance a vytlačily - po urputném odporu - také svatopetrském - vlivy slovansko-křesťanské, daleko později se vyvinuvší v pravoslavné. Usurpací cyrilometodějské trédice katolickou církvi nemá historické oprávnění. Vedle papeže by tu při cyrilometodějských oslavách měl sedět nějaký představitel pravoslaví. A dále představitelé reformace, protože před násilným rekatolizováním Čech tu převažovaly církve a náboženství nekatolická, jež mezi dosud věcícími i v dnešní době tvoří nikoli zanedbatelnou část! U J.Nepomuckého zdáraznila objektivní historio-

grafie, a koneckonců již kněz - buditel a vědec Dobrovský přečetně otazníky, pokud jde o historickou osobnost. Prokázala, že kult tohoto "svatého" měl prokazovat oprávněnost papežské a církevní oproti světské moci /podobně jako je tomu u Svatého Stanislava v Polsku/. Měl nahradit a vymazat z paměti národa památku na jiného Jana, na H U S A, na kostnické jiskry, jež byly prologem slavné husitské revoluce! I u Jana "epomuckého" zapracovala lidová tradice. Nejlépe ji vyjádřil antiklerikál a téměř ateista Karel Havlíček Borovský: "Svatý Jene z Nepomuku, drž nad námi, Čechy, ruku, by nám Bůh dal, co dal Tobě, náš by jazyk neshnil v hrobě!"

K procesu dedeifikace tohoto "svatého" potvrzeného znovu Janem Pavlem II, přispěl razantně dnešní režim ČSSR. Udělal definitivní tečku za "problematikou" onoho "živoucího jazyka" světce s pomocí moderní lékařské vědy.... - mimochothem poznámenávám, že stejně jako dnešní historiografii, mohl by autor textu kritizovat i his oriografii první republiky, která husitství z rozličných náboženských, politických i historických - vědeckých i nevědeckých pozic rovněž věnovala "neúměrně" velkou pozornost oproti historickým etapám jiným.

Není pravdivé ani generalizující tvrzení autora textu, že marxistická historiografie vyeliminovala z dějin ČLOVEKA A BOHA. Naopak: marx. historiografie prokázala rozhodující důležitost člověka, lidových mas, oproti roli králů a papežů, vojevůdců a státníků. Rehabilitovala člověka vykořistovaného, bouřícího se proti vykořistování světskou i církevní mocí. A také zdůraznila, proč tento člověk v době ideologické dominace církve a náboženství vyjadřoval své tužby náboženskou formou.

Zdůraznil-li jsem, že sni v dnešním režimu nebyl, progresivní trend historiografie středověku a zčásti novověku zastaven a vržen zpět, pak toto tvrzení, protikladné autoru textu, opírám o řadu prokázaných skutečnosti. Přes značnou krizovost naší ekonomiky nebyl zastaven vzestupný trend finančních a materiálových dotací /samořejmě stále neuspokojivých/ na archeologické výzkumy /též Pražský hrad/, na obnovu středověkých a raně novověkých hradů, kostelů a zámků a jiných památek. - Kupř. dr. Spěváček vydal, či vydává tři díla o profilových předhusitských panovnících a jejich době, převyšující průměr současných historických textů. Janáček či Poche piší řadu čist podnětných textů o středověké Praze.

Vycházejí znamenitě barevně vyvedené, a opravdu stěžejném skvostům věnované publikace z dějin umění, baroko nevyjímaje. Davy lidí obdivovaly dobré připravenou výstavu k našim národním dějinám, vrcholící představením korunovačních klenotů národu.

Galendauer vydal "Osud trůnu habsburského". Výmluvný to důkaz, že se režim Habsburků již nemusí "bát". A mnohé jiné. V tomto "jiném" dodávám nesporný dynamický vývoj archeologie. I jiná staletí, než 17. a 18. jsou opomíjena. Nejsou totiž kvalifikované kádry. Zlý úmysl tu není. Pravdou je i to, že společným dějinám střední Evropy z téhož důvodu není věnována potřebná pozornost. Kategorické kritiky bych chtěl nicméně upozornit na to, že pouze vlastní vinou se neseznámili s prvními čist půvabnými vlaštovkami /jako nedělájícími/. Mezi nimi vyniká např. Mikulkova práce "Slovanství a polská společnost v XIX. století". - přibývající, kvalifikované práce k období druhé poloviny 17. a 18. stol. nikterak nepopírají, ba zdůrazňují progresivní stránky evropské dějinné role Rakouska. Zejména pak jeho role obhájce západu - a středoevropské civilizace před tureckým vojenským náporom /viz čestná role materiálů odtud při 300 výročí porážky Turků u Vídni 1683/. Patří sem i hlubší ocenění zrušení nevolnictví a josefinických reforem, politicko-ekonomických podnětů k rozvoji kapitalismu v Rakousku, Čechách zejména, role čes. šlechty v nár. obrození a v rozvoji "zemského" českého patriotismu, a taktéž v rozvoji českého průmyslu. Rakousko je hodnoceno jako pozitivní faktor, vytvářející jednotnou ekonomiku Podunají. - Autoru "Práva na dějiny" se ovšem zřejmě nelibí to, že poctivá historiografie nemůže opominout převažující negativní role Rakouska a Habsburků v dějinách střední a celé Evropy. Spolu s Ruskem je Rakousko předním kontrarevolučním faktorem: jak vůči rev. Francii 1789-94 i později, tak i vůči revolucím let pozdějších, odpůrcem formování národních států, Itálie, zejména. Neúnosně dlouho brzdí vládnoucí šlechta a dvůr demokratické procesy v Ríši. Procesy, emancipace, zrovnoorávnění jednotlivých národů. V tomto nežádoucím represivním úsilí má prvoradou roli církve, a ovšem i klerikální a německé nacionální i liberální strany/. - Lapidárně a přesně to vyjadřuje v básnické zkratce J. S. Machar: "Tělo hyne bídň ve službách Vídni, duše těžce dřímá v objetí Níma."

Na konci 19. a na zač. 20. stol. se Rakousko dostává do zahraniční polit., ekonomického i ideologického podruží zmohutnělého císařského Německa a jeho panger-

manického plánu na ovládnutí Evropy, ve které český národ nebude mít místo. -
Ono česté - "neměli jsme být Rakousko!" - nenalézá v autentickém dejinném
chodu opodstatnění. Rakousko, dle přání a praktického, nikoli malého, úsilí ná-
rodů obývajících, předních politiků, emigracích i domácích, Masaryka, Beneše,
Stefánika, Kramáře, Svehly, Kašina, Soukupa, Stříbrného, Klofáče, Srobára, i jin-
ých, legií, prolévajících vlastní krev za svobodu na frontách první světové
války, jakož i dle převažujícího mínění i činnosti státníků vítězných mocnos-
tí Dohody musilo být rozbito, musilo se rozpádat, musilo zaniknout.

"CETERUM AUTEM CENSEO AUSTRIAM ESSE DELENDAM!"

Jednoznačně odmítám přespříliš zjednodušující schéma autorů "Práva na ději-
ny" v pohledu na kvality současných historiků, zejména nejnovějších dějin: tvo-
řiví historikové emigranti a doma perzekvovaní, obrovská plejáda netvořivých
přizpůsobivců, stále ubývající hlouček relativně dobrých historiků mezi neper-
zekvovanými. - Naprosto to neplatí o historických středověku a novověku do r.
1918, kde domácí a zahraniční disidenti tvorí - z hlediska odbornosti - napro-
sto zanedbatelný zlomek oproti plejádě vynikajících historiků neperzekvovaných.
V této souvislosti nemohu ostře neodsoudit útok autorů textu proti ústavu
orientalistiky. Nejen dřívější precovníci v této oblasti, nýbrž i dnešní získa-
li naší orientalistice světovou proslulost.

Neplatí to však ani o historických nejnovějších dějin. Dělící čára je jinde:
mezi historiky dobrými a poctivými na jedné a mezi historizujícími a politizu-
jícími publicisty, nositeli rozličných ideologických likcí, ralesného vedomí
na straně druhé. Je také pravda, že impulsem pro vnasení politiky do vědy his-
torické bývá někdy - v obou táborech - zřejmý zájem.

Historici si kladou "pozitivistické" otázky: co přesně bylo? proč bylo? zda
vibec byly a následké byly reálné alternativy autentického dejinného chodu. Ti
druží přistupují ve svých pracích k naprosto nepřípustnému mentorování dějin a
jejich předních aktérů z pozic svého aktuálního politického poznání a přesvěd-
čení, čím dokonce z pozic morálního rozhodcení a emocí. - Pro příklady nežádou-
cího vnášení aktuální politiky do pohledu na historii nemusím chodit daleko.
Stačí se podívat na "historickou" tverbu v obou /!/ táborech u přiležitosti
40. výročí vytvoření "druhé fronty" v Evropě, či v našich "malých poměrech" u
přiležitosti stého výročí narození významného českého státníka Evropa formátu dr.
E. Beneše.

Historie zajisté není exaktní vědou, jako třeba matematika. Vždyt zkoumá ak-
tivní, ne vždy plně předvídatelnou tvořivou činnost lidí, společenských skupin,
tříd, národů, lidstva jako celku. Zejména při zkoumání nejnovějších dějin, je-
jich aktéři ještě v milionech žijí a pocituji živé následky nedávných ještě
vlastních dejinných aktů, neoprostí žádný historik svůj metodologický přístup
od svého světového názoru nebo politického přesvědčení. Ale vědec, narozený od
ideologa, je schopen a má sílu opravit své výchozí počáteční názory na zkoume-
nou problematiku, pokud zjistí přesvědčivá fakta a souvislosti, jež jeho hypo-
tézu vyvracejí. Staví prověřená fakta a souvislosti nad a třeba i proti svému
polit.přesvědčení nebo proti původnímu a snad trvajícímu etickému přístupu.
Hovoří pravdu padni komu padni. V historii prokázaných negativech dokonce i
vlastní polit.strany spátruje podněty k novému, moudřejšímu jednání dnes i zít-
ra. Odtud ono okřídlené HISTORIA MAGISTRA! Ideolog jakéhokoli světového nézo-
ru a polit.přesvědčení se řídí naopak obměnou onoho středověkého, totiž "his-
toria, ancilla politicae". Svévolně vybírá i zamítá, komolí i zamítá dějin-
ná fakta a souvislosti, aby mu tak historie "pomáhala" k ospravedlnění či zdů-
vodnění minulé a k realizaci aktuální nebo budoucí politiky.

V závěru chci zaujmout stanovisko ještě k problému diskusí o "smyslu" náro-
dních či světových dějin. Tyto diskuse mají svoji opravdu bohatou tradici a by-
ly vedeny někdy na dost vysoké odborné úrovni předními národními historiky a
filozofy. Názory diskutujících bývaly odlišné, často diametrálně. Jedni hleda-
li mysl lidských a národních dějin v silách transcendentních, jiní ve fakti-
rech vývoji lidské a národní společnosti immanentních. Jsem dalek toho, abych
význam takového diskusí "pro futuro" popíral, zejména pokud by je vedli o-
pravdu renomování a kvalifikovaní historikové a filozofové dějin. Nicméně sou-
dím, že by toto "hledačství" nemělo být stavěno - jak, žel, čini autor mnou
kritizovaného textu - proti snaze jiných historiků a filozofů dějin, hledat a
nacházet především příčinné souvislosti, determinanty, nebo i zákonitosti dě-
jinného vývoje. Dovolují si upozornit, že i v této oblasti vytvářejí autoři me-

zí historiky zbytečnou a umělou hréz a že projevují, jako i v jiných partiích textu neznalost autentického marxistického "dialektického determinismu".

Historie diskusí o smyslu dějin, i těch, jež byly vedeny na velmi vysoké úrovni, zpravidla prokázaly pouze dohodu diskutujících o tom, že se nikdy o smyslu národních i světových dějin nedohodnou!

Hledání a nacházení příčinných souvislostí, determinant, či dokonce zákonitosti společenského pohybu ve výše uvedeném smyslu také neskytá záruku, že se diskutující dohodnou. Ale pokud se dohodnou, pomáhá jim to v tom, aby H I S - T O R I Č byla alespoň poněkud M A G I S T R A, a aby lidé, i celé společenské říšské skupiny, národy, lidstvo jako celek, nalézaly cestu k objektivnímu progressu, zavádely se /velmi častého/ D O N Q U I J O T S K É H O A V A N T U R I S M U v působení na dějinný chod.

PhDr Luboš Kohout CSc., dříve docent na katedře polit.věd filosofické fakulty Univerzity Karlovy, vědecký pracovník Ústavu dějin Univerzity Karlovy, nyní dělník n.p. Metrostav, signatér Charty 77, bytem Praha 2, Václavská 24, tel. 2518582.

Praha, září 1984

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

Dokumenty mírového hnutí

Ve dnech 17.-23.7.1984 se konal v italské Perugii III. evropský konvent o jaderném odzbrojení. Na tiskové konferenci, konané na závěr konventu, byl rozšířen i text Evropského mírového prohlášení, které bylo vypracováno z iniciativy západoberlínské skupiny Ost-West Dialog a franc. mírového hnutí CODENE. Ke konventu v Perugii se chceme vrátit v jednom z příštích čísel; nyní zveřejnujeme text Evropského mírového prohlášení. Mírovou tematikou se zabývají i dva dopisy, které rovněž zveřejnujeme.

○ ○

EVROPSKÉ MÍROVÉ PROHLÁŠENÍ

Prožíváme dnes zvláště nebezpečné období v dějinách lidstva. Mnoho občanů si uvědomilo, že třetí světová válka je nejen možná, nýbrž pravděpodobná. Ekonomická a sociální krize rozvinutých prům.zemí, konfrontace mezi velmocemi posilovaná rozvíjením manichejských ideologií, výbušné střetnutí severu a jihu a války v třetím světě: to je základ politických napětí, jež posilují šílené závody ve zbrojení.

J.ž. víc než dvacet pět let disponuje vojenské sily NATO a Varšavské smlouvy více jadernými zbraněmi, než kolik je třeba k vzájemnému zničení. Přesto díky závodům v jaderném zbrojení počet těchto zbraní rok od roku stoupá. V Evropě, jež je hlavním geografickým dějištěm konfrontace východu se západem, se dnes rozmístují nové systémy zbraní, jejichž zaměrem je, aby se atomová válka stala realizovatelnou a aby ji bylo možné vyhnárt.

Tato situace volá národy Evropy k odpovědnosti za mír a za budoucnost tohoto kontinentu, a to bez ohledu na hranice jednotlivých zřízení a bloků. Rostoucí aktivita mírových hnutí je viditelným znamením této odpovědnosti. Společné úsilí čl斐ci nebezpečné dynamice přezbrojování a konfrontace se projevuje ve všech zemích východu a západu a závislosti na specifických podmírkách, kterým odpovídá rozrůzněnost dílčích cílů.

Jakožto Evropané z východu i západu, členové náboženských organizací, iniciativ a hnutí nezávislých na vládách a státních institucích, vyhlešujeme svou vůli pracovat společně na nastolení skutečného a trvalého míru v Evropě. Máme za to, že k tomu nerozlučně patří následující zásady a cíle:

1. Mír je nedělitelný.

Naše obrana míru musí být především zaměřena na konkrétní situaci té země, ve které žijeme. Zároveň však naše politická mírová aktivita musí překračovat hranice a bloky uvnitř i vně Evropy. Proto usilujeme o zastavení veškerého vmešování supravelmoci a jiných evropských států do záležitostí kteréhokoli státu, vč. státu třetího světa, stažení všech cizích vojenských jednotek ze všech zemí, právo všech národů na sebeurčení. Naše aktívní mírová solidarita se týká všech částí světa, kde vládne vojenské násilí, nebo kde jsou národy tímto násilím ohroženy. To platí jak pro vztahy mezinárodní, tak pro vnitřní záležitosti, té které společnosti. Schopnost společnosti zachovat mír se prokazuje také její schopností udržet mír vnitřní.

2. Zastavení závodů ve zbrojení a odzbrojovací iniciativy.

Hlavní podmínkou pro zastavení závodů ve zbrojení je překonání systému zastřešování a vojenské rovnováhy. Neexistuje rovnováha strachu, nýbrž pouze spirála strachu. Jaderné zastrašování hrozí zničením toho, co předstírá, že chce bránit. Odmitáme ospravedlnování, jímž oba vojenské bloky hájí své zbrojení jako "výrovnání" a potom zase jako "výrovnání výrovnání". Budeme se nedále stavět za použití všech pokojných prostředků, které máme k dispozici - proti každé jaderné střele rozmištěné ve východní či západní Evropě. Krom toho podporujeme odzbrojovací iniciativy v oblasti jaderné, chemické, bakteriologické a konvenční, myšlenku bezjederných pásů a pásů nízkého vojenského potenciálu na hranicích obou bloků. Vzhledem k současné situaci je nyní naléhavým cílem bezatomová Evropa od Uralu po Portugalsko.

3. Plné respektování lidských práv.

Mír pro nás znamená víc než jen nepřítomnost války. Proto se paše mírová angažovanost nemůže omezit na otázku zbrojení. Mír zahrnuje zároveň možnost svobodného vyjádření názorů, neomezenou svobodu cestování a sdružování, plné zachovávání ~~článků/ptáků~~ demokratických práv v politické i odborové oblasti. Je kékolič porušování lidských práv, at k němu dochází kdekoli, mír ohrožuje, i když zbraně mlčí.

4. Nová politika uvolnování.

Hájíme takovou politiku uvolnování, která by už nebyla pouze nebo hlavně záležitostí diplomatů, nýbrž především věcí národů samých a zvláště věcí hnutí sociální emancipace na východě i západě; politika uvolnování založená na četých kontaktech mezi jednotlivci, společenskými skupinami nebo skupinami lidí pracujících v též oboru, založená na odbourávání představ o ohrožení, na intenzívni výměně zkušenosti a názorů na všechny otázky týkající se míru a budoucnosti Evropy, založená na družebních mírových svazcích ve všech oblastech společnosti. Usilujeme o dialog a porozumění na všech úrovních. Na prvním místě je dnes třeba dynamického pohybu uvolnování, který by vycházel zdole.

5. Překonání rozdělení Evropy.

Nebude skutečné bezpečnosti a nebude žádného trvalého mírového pořádku v Evropě, pokud tento kontinent zůstane rozdelený pod hegemonií dvou velmcí. Rozdelení Evropy na bloky neposiluje pouze konfrontaci a závody ve zbrojení, nýbrž omezuje také suverenitu a aktivní možnosti uvnitř společnosti jak na západě, tak na východě. Vlastní zájmy národů v obou částech evropského kontinentu jsou v stále přikrješím protikladu s mocenskými a hegemonickými zájmy supervelmcí. Proto postupné rozpouštění obou blokových systémů je pro nás vůdčí směrnici a úkolem mírové politiky.

V duchu zmíněných zásada cílů navrhujeme, aby k jejich uskutečnění byly podnikny kroky usilující o nastolení důvěry:

- nikdo nesmí být diskriminován nebo pronásledován za svou angažovanost pro mír ani tehdy, když se jeho pojetí liší od pojetí vlády, vládnoucích stran či oficiálních mírových institucí té země
- svobodná výměna informací a názorů na všechny otázky týkající se míru
- pravidelná setkání a konference v západní i východní Evropě, jichž by se mohli účastnit všichni jednotlivci či skupiny zasazující se o mír, at už jsou nebo nejsou uznáváni vládami svých zemí
- publikování všech zpráv a dokumentů z těchto setkání jak v zemích východoevropských, tak západoevropských /vč. konference v Perugii/
- svoboda cestování pro všechny po celé Evropě
- iniciativy na západě jako na východě proti všem formám militarismu uvnitř společnosti, zvláště proti vojenské výchově na školách a na univerzitách, proti polovojenskému charakteru vzdělávacího procesu, iniciativy pro všeobecnou výchovu k míru a pro nezávislý výzkum mírové problematiky
- družební mírové svazky mezi skupinami a institucemi, městy, školami a podniky západních a východních zemí; iniciativy přes hranice bloků usilující o bezatomová pásmá

- zveřejňování pravidelných informací o vojenských cvičeních v zemích západní i východní Evropy a o účasti ve vojenských paktech
- svoboda informací o vojenských rozpočtech a zbrojních programech

Závěr: Tyto etapy na cestě k nastolení důvěry odpovídají duchu Helsinské konference. Jejich praktické uplatnění by bylo nejen důkazem věrnosti helsinským dohodám, nybrž především výsledkem politického rozumu ve službách uvolnění a mírové spolupráce.

Signatáři tohoto prohlášení:

Ceskoslovensko:

Jan Kozlík, Anna Mayvanová, Miloš Rejhrt, Jaroslav Šabata, Ladislav Hejdánek, Petr Cibulka, Anna Sabatová, Petr Uhl /všichni signatáři Charty 77/

Francie:

CODENNE /Coordinace pro DENuklerizace Evropy/, Philippe Ludwig /novinář/, Jean Kehayan /spisovatel/, Gérard Molina /filozof/, Maurice Najman /novinář/, Daniel Richter /odborář/, Ginette Skandrani /z patří Vert-strany zelených/, Victor Leduc /vyd. čas. Critique socialiste/, Francois Galland /z Fédération pour une gauche alternative - Fed.pro alternativní levici/

NDR:

prof.dr.Ulrich Albrecht /výzkumný pracovník v oblasti mírového soužití/, prof. Elmar Altvater /ekonom/, Gert Bastian /poslanec Spolk. sněmu/, Lukas Beckman /strana zelených/, Wolf Biermann /zpěvák a skladatel/, Hans-Christoph Buch /spisovatel/, Dieter Esche /poslanec Evrop.parlamentu za zelené/, Joschka Fischer /poslankyně Spolk. sněmu za zelené/, Jürgen Fuchs /spisovatel/, Walter Grünwald /berlínská Alternativní listina/, Yael Karsunke /spisovatel/, Petra Kellyová /poslankyně Spolk. sněmu za zelené/, dr.Alfred Mechtersheimer /výzkumný pracovník v oblasti mírového soužití/, prof.dr.Wolf-Dieter Narr /politolog/, prof. dr.Oskar Negt /sociolog/, Klaus Vack /tajemník Výboru pro občanská práva a demokracii/, Milan Horáček /poslanec Spolk. sněmu ze zelené/

Recko:

Michel Triadafilides /z AKE - nezávislého mírového hnutí/, Michel Raptis /novinář/

Rakousko:

Matthias Reichl a Ekkehard Hejly /z rak.nezávislých mírových iniciativ/, Ali Grönner /z rak. Alternativní listiny/

Maďarsko:

Gyorgy Dalos /spisovatel/, Gabor Demszky /sociolog/, Janos Kis /filozof/, György Konrád /spisovatel/, Ferenc Köszeg /spisovatel/

Itálie:

Alexander Langer /z Alternativní listiny za jiné jižní Tyrolu/, Rossana Rossandová /novinářka/, Enrico Testa, Ermelio Realacci a Gianni Squitieri /všichni z Ligy pro životní prostředí - Lega per l'ambiente/, Marco Boato /za "zelené" volební listiny Trentina/, Gabriella Nissim, Pier Enrico Andreoni a Gabriella Fussiová /všichni z časopisu L' Ottavo Giorno/

Švýcarsko:

Schweizerischer Friedensrat - Švýcarská mírová rada

Dále podepsali:

Ze skupiny Listy /čs. social. opozice/: dr.Zdeněk Nejzlar, /politolog/, prof. Zdeněk Mlynář /politolog/, prof. Adolf Müller /politolog/, Jiří Pelikán /poslanec Evrop. parlamentu/, Ruth Toscová /novinářka/, Vladimír Tosek /novinář/

Aktivisté mírového hnutí pocházející z NDH: Roland Jahn, Peter Rösch, Reinhard Klingenberg, Andrea Kreibichová

Włodek Goldkorn /z KOS-Výboru společ. sebeobrany/, Lew Kopelew /spisovatel/, Janek Niinkiewicz /novinář/, Raisa Orłowa-Kopelew /spisovatelka/, Zbigniew Kowalewski /býv. funkcionář lodžské Solidarity/, Karel Bertošek /historik/, Vladimír Fišera /spisovatel/, Piotr Eguides /ředitel čes."Polski"/

oooooooooooo

Účastníkům teologického semináře
"Working Towards a Theology of Peace"

v Budapešti

prostřednictvím biskupa dr. Károlyho Tótha

Réday utca 28, H-1092 Budapest

Maďarsko

Vážení účastníci,

nepochybujeme o tom, že i váš seminář může být k něčemu dobrý. Proto liltujeme, že se ho nikdo z nás nemůže účastnit. Víme, že se o pozvání některých z nás na váš seminář uvažovalo. Je pravděpodobné, že i kdybychom pozvání nakonec obdrželi, přijet bychom nemohli. Nicméně vytrvalá naléhání, aby se na podobných setkáních mohli podflet i neorganizovaní jednotlivci s nezávislé skupiny z Československa a jiných států RVHP, by nepochybně přineslo pozitivní výsledek: bud by se ukázalo, že proklaemovanému dialogu jsou předem vytyčeny úzké meze a že má být jen obvyklou rutinní záležitostí profesionálních delegátů, nebo - jak doufáme - by se dialogu mohli účastnit nakonec i ti, kteří nejsou činovníky státních či státem podporovaných mirových institucí. Jejich účast by jistě hyla přínosem. Dosavadní složení účastníků podobných konferencí /mluvíme o našich československých zkušenostech/ totiž samo napomáhá tomu, že se pole dialogu zruje a vylučuje se z něho oblasti, které právě dialog nejnáležavěji vyžadují. Nesnáze s tím, kdo vskutku reprezentuje na mezinárodních setkáních postoji čsl. církvi a křestanů, vyplývají už z toho faktu, že v Československu přibývá duchovních, kterým byl oděbrán státní souhlas k výkonu duchovenské činnosti /vposlední době např. katol. kněz Josef Kajnek, signatář Charty 77, evangeličtí duchovní Tomáš Bísek, Jan Keller, Petr Brodský/; tímto aktem je jim znemožněno duchovenský působit i v úzkém okruhu jejich farností a sborů, zejména jekékoliv funkce v církevní struktuře a srozumějme je zcela vyloučeno, že by mohli někdy zastupovat církev na mezinárodním fóru. Navíc pro cesty do zemí RVHP potřebuje čs. občan cestovní pas, pro cesty do zemí mimo RVHP ještě zvláštní jednorázové povolení od čs. úřadů. Celikož za sebemenší projev byt jen dílčí nonkonformity vůči státní politice bývají občané často postiženi právě odnětím cestovního pasu, je vyloučeno, aby se podobných setkání, jako je vaše, účastnili jako osoby soukromé.

III. konvent o jederném odzbrojení v Perugii nás přesvědčil, že řada lidí činných v nezávislých mirových hnutích v západní Evropě si uvědomuje, že dosavadní pokusy o dialog s existujícími mirovými institucemi zemí RVHP je rozhovorem nezávislých se závislými a že tuto asymetrii je nutno překonat. Cesta k tomu bude zřejmě ještě dlouhá, avšak každé znamení, že se tato cesta otevírá, je pro nás povzbuzením. Současně trváme na tom, že z dialogu nemají být vyloučeni představitelé oficiálních institucí a o tékový dialog ve své zemi vytrvale, byt zatím marně usilujeme.

Kdybychom se vašeho semináře účastnit mohli, chtěli bychom v rozhovoru rozvinout následující téma:

1/ Boží mír a mír světa jsou skutečnosti kvalitativně různé. "Pokoj svůj zůstavují vám, pokoj svůj dávám vám; ne jako svět dává, já dávám vám" /Jan, 14, 27/. Boží mír je ničím nepodmíněný dar, mír světa je výsledkem lidského usilování. O mír světa lze zápasit, mír Boží lze jen přijmout. Boží mír je stále týž, mír světa své vlastnosti mění. Jako každé lidské dílo, i mír světa je více či méně nakloněn k dobrému či zlému. Neamí být považován za hodnotu nejvyšší a absolutní, jinak se stává modlou a mirové úsilí modlářstvím, zámcenou "slávy neporušitelného Boha za zobrazení podoby porušitelného člověka" /Rim. 1, 29/. Vztah mezi mirem Božím a lidským je ten že Boží mír, převyšující lidský rozum, střežíci lidské srdce i mysl /Fil. 4, 7/, vyhání z nich strach a úzkost /Jan 14, 27/ a i v soužení probouzí naději /Jan 16, 33/. Tento osvobožující a činorodý Boží mír chce být realizován v lidském jednání /Matouš 5, 9/, vtělován do mezi lidských vztahů v rovině osobní i politické a tak formovat podobu míru světa.

2/ Spolu se sv. Augustinem sdílíme zkušenosť, že "každý člověk hledá pokoj, i když v válce... sní ti, kteří chtějí zmařit mír, ve kterém žijí, nemají mír v nenávisti, ale touží změnit ho po svém. Nechtějí tedy, aby mír nebyl, ale aby byl takový, jaký chtějí" /De civitate Dei, kniha XIX, pak. 2/. Slovo mír v podstatě nemá žádný hodnotový obsah. Přihlašovat se k boji za mír, vypracovávat "teologie míru" a výběc jekkoli se angažovat pro mír a nepoložit nejprve otázku po

jeho kvalitě, je zbytečné a dokonce škodlivé. Do slova mír se vejde i ujaření národů, zotrocení lidských duší i těl, znásilnění svědomí, gulagy a koncentráky, duchovní i fyzická likvidace těch, kdo mají jinou představu míru, tedy obsahy, které se tradičně připisují slovu válka. Ač jsem si vědomi, že problematika války a míru se s otázkou lidských práv bez zbytku nekryje, na zkušenost nás zavazuje k tomu, abychom na první místo v jakékoli rozpravě o míru kladli právě nedělitelnost míru a lidských práv. Koncept lidských práv při vší jeho nedostatečnosti považujeme za výstižné a historicky jedinečné vyjádření toho, jaký mír křesťané chtějí, jehož obsahem chtějí slovo mír naplnovat.

3/ Je záhadno, aby křesťané považovali jakékoli dělení světa na svět první, druhý a třetí za pouhou pracovní ponádku, která má jistě oprávnění v rovině teoretických úvah i praktických řešení, která však je právě a jen lidskou konstrukcí. Svět je jeden, ten, který tak miloval Bůh, že syna svého jednorozence dal. Celý tento jeden svět je v krizi a my všechni se na ní podílíme jako soudeci, nýbrž obvinění. Chceme se vyhnout jakémukoli semospravedlivému svádění viny za současný stav světa na tu kterou vnější zkušenosť, se kterou nemáme nic společného a za niž nejsme odpovědní. Kořenem zla v současném světě plném válek, násilí a láti není ten lterý imperialismus, kolonialismus, hegemonismus, ty které ekonomické struktury /tedy skutečnosti, které lze vskutku vykořenit/, nýbrž porušené lidské srdce, ochotné cítit a sloužit stvoření raději než Stvořitele. Ekonomické vykořistování, totalitní mesiáské ideologie, zvěčnění lidské bytosti v objekt mocenské manipulace nejsou "čepem zla", nýbrž právě ovocem hříchu. Řešení krize současného světa nemohou křesťané vidět v potlačení jejich projevů /jakkoli je někdy nutné, vyhánějíc větší zlo menším, leckdy však napak/, nýbrž v matanoci, ve změně smýšlení. Naději světa v krizi nejsme my souzeni /naše mírové hnutí, naše sociální systémy, naše ideologie, naše dobrá vůle/, ale sám soudce světa nejmiloslovější, Pán Ježíš Kristus.

4/ Jakkoli jsou předpovědi nezměrných hrůz eventuální světové katastrofy pravděpodobné, jako první křesťanské slovo má do této situace zaznít "nebojte se". Evangelium přináší naději a té je dnes světu třeba. Právě tváří v tvář možné apokalypse má zaznít od křesťanských církví, že "blízko je léto" /Mark 13,28/. Hrozící katastrofa nás nemá zastrčit a uvést do sebezáchovních křecí. Doufajíce v toho, který svým pokojem osvobozuje od strachu a svým vítězstvím přemáhá svět, máme v existujícím ohrožení slyšet výzvu k životu v lásce a pravdě, k činorodosti orientované správným řazením hodnot, ujištění o eschatologické závažnosti každého dobrého skutku lásky, vykonaného třeba v skrytu a bez zjevného efektu /nasycení hladového, očacení nudného, rávštěva u nemocného, péče o věmě - Mat.25,34-40/, každého pravdivého slova, každého gesta smíření a výbec všeho ovoce Ducha /Galatským 5,22/. Právě v situaci katastrofického ohrožení světa má močeně zaznít "Hledejte nejprve království Božího a jeho spravedlnosti".

5/ Za důležitou považujeme solidaritu křesťanů napříč hranicemi států a bloků. Máme činit dobře všechnm, nejprve těm, kteří nám jsou nejbliže /Galatským 6,10/. Proto nám leží na srdci osud československých politických vězňů, vč. těch, kteří po propuštění z vězení byli či budou podrobeni krutému opatření, tzv. ochranného dohledu. Prosíme Vás, penatujujte na ně, "jako byste spoluženové byli" /Zid.13,3/. Domníváme se, že podnět vzešlý právě z vaší konference by mohl např. napomoci tomu, aby mladý katolík Jan Pukalík nebyl odsouzen do vězení za to, že sbíral podpisy pod petici vyjadřující nesouhlas čs. občanů s rozmístěním atomových zbraní v naší vlasti, či aby byvalý komunist. funkcionář Ladislav Lís, jeho žena a děti, mohli usinat bez obavy, že jejich sen přeruší přizračná realita nočního zvonění, ohlašujícího obvyklou policejní prohlídku obydli.

S přání, aby "Bůh pokoje učinil vás způsobné ve všeckém skutku dobrém." PhDr. ThDr. Božena Komárková, penzionovaný pedagog, Jan Kozlik, evang. bohoslovec vyloučený ze studií, František Lízna, kněz bez státního souhlasu, Štěpán Malý, kněz bez státního souhlasu, PhDr. Radim Palouš, penzionovaný pedagog, Miloš Rejchrt, farář bez stát. souhlasu, Jan Simsa, farář bez stát. souhlasu, Th.Dr. Josef Zvěřina, kněz bez stát. souhlasu
Praha, srpen 1984

Akademik Jiří Šesták
předseda Československého mírového výboru
Panenská 7
Praha 1

6066

Užený pane předsedo,

V dnešním tisku z 17. července t.z. jsem se dočetl, že osmidenná delegace Čs.mírového výboru, která byla pozvána do Perugie na III. evropský konvent za jednorázové odzbrojení, se tohoto jednání nemohla účastnit, neboť ji nebyla včas udělena vstupní víza.

Jak dále uvádí svrátka V.M., Čs.mírový výbor v dopise účastníkům konventu "ostře protestoval proti této diskriminaci". V tisku dopisu se doslova praví, že "takový postup v nás vypovídá oprávněné obavy nad upřímností jednání, které vedly orgány pověřené připravou konventu a představiteli Čs.mírového výboru".

Také já jsem měl tu čest být pozván do Perugie a rovněž jsem se nakonec jednání účastnit nemohl. Není bych však rozptylil Vaše obavy stran "upřímnosti jednání" představitelů. Já se nemohl /a spolu se mnou řada dalších pozvaných jednání účastnit proto, že na rádosti o výdání east-passu došly stereotypní odpovědi od čs.orgánů, že "mení v souladu se státními zájmy ČSSR", abych vlastnil cestovní doklad a cestoval do ciziny. Rovněž ve Vášem případě neunesou za Vás neúčast na konventu odpovědnost pořadatelé. Vím od svých přátel, aktivistů mírového hnutí v úpadní Evropě, že v diskusi o tom, zda mají být v jednání nezávislých mírových hnutí sváni představitelé oficiálních mírových institucí zemi IWR, nakonec zvítězil názor /i. já ho spolu s dalšími při přilehlostních setkáních se západoevropskými přáteli všeobecně prosazoval/, že z dialogu nemá být veden vyloučen nikdo. Proto byli na konvent do Perugie pozváni představitelé mírových institucí i těch zemí, jejichž úřady znamenají jednotlivcům a nezávislým skupinám účast na podomácních setkáních. Dokonce účast oficiálních představitelů těchto zemí nebyla ani podmíněna tím, že se jednání budou moci účastnit i jednotlivci a skupiny na těchto institucionálních návštěvách. Díky tomu, že Váš nedúčast nebyla výsledkem intrikatního porušení, nýbrž spadá na vrub chodu vizové administrativy, je fakt, že se jednání v Perugii konstabilní představitelé oficiálních státních mírových institucí z IWR, Polska, Bulharska, Maďarska a v ovětakého svazu. Na jednáních vystupovali jako plnoprávní účastníci a jak jsem byl informován, jejich způsob projevu a argumentace byly pro ostatní účastníky ve vše ohledech velkým poučením.

Je jistě politováním hodný, že jste se – byl kněží a rímských důvodů – konventu nemohli účastnit. Jelikož materiály konventu v Perugii zasluhují, aby byly prostudovány a jelikož referáty příznivých účastníků mohou mít mimořádné kompenzovat, ohrecím se na Vás s uvažením:

Sdílete mi laskavě, zda máte zájem o podrobné informování o průběhu konventu vč.dokumentace. V případě, že ano/Vále prohlížení, že Čs.mírový výbor je ochoten spolupracovat a vést otevřený dialog se všemi organizacemi i jednotlivci, kteří mají upřímný zájem vést zápas o zachování světového míru, odzbrojení, proti jednorázové katastrofě, nedovoluje o tom pochybovat/, jakmile přijede některý z účastníků, event. pořadatelé konventu v Perugii, dovolím si použít Vás /či zájmenočnice Čs.mírového výboru/ na scénu neoficiální setkání na soukromém půdě, kde bychom mohli pohovořit o mírové problematice v perspektivě Perugie. Účastníky této schůzky by tedy byli zástupce/zájmenočnice/ nezávislých západoevropských mírových hnutí, dle VY /zí/ zájmenočnice Čs.mírového výboru Váš delegovaní či dobrovolně se přihlásiví/ a několik jednotlivců, mírově neorganizovaných čs.občanů.

Když se v Perugii probírala otázka, zda a jak udržovat styky s oficiálními mírovými organizacemi v zemích IWR, zda a jak udržovat styky s nezávislými skupinami a jednotlivci v těchto zemích, pronesl koordinátor jednoho z výborů konventu, významný představitel nezávislého mírového hnutí Miroslav Jan Šebert tento výrok: "S těmi oficiálními dialogy s těmi neoficiálními spolužeji".

Mám za to, že to jsem slova moudré a realistické. Vy ovšem jdete ve svém prohlídce z 17.7.1984 ještě dle a vyslovujete ochotu "vést dialog a spolupracovat se všemi organizacemi i jednotlivci". Nepochybují o tom, že i u vás je mít zájem by spolupracovat jednotlivci a nezávislých iniciativ s oficiální-

ními mírovými institucemi mohla dosáhnout výsledků, jakých jednotlivci a neoficiální skupinky dosáhnout nemohou, nebo jen za cenu velkých obětí. Nepochybují o tom, že kdyby v duchu Vámi deklarované spolupráce se všemi, kteří mají "zájem vést zápas... proti jederné katastrofě" poslal Čs. mírový výbor odborný posudek orgánům činným na okrese Blansko v tr. řízení proti Janu Pukalíkovi, Jan Pukalík by nakonec odsouzen nebyl. Zatím mu hrozí až 3 roky vězení za pobuřování dle § 100 tr.z. proto, že sbíral podpisy pro petici určenou čs. státním orgánům, v níž občané vyslovují nesouhlas s rozmitěním jederných zbraní v ČSSR. Nerozdíl od Vás nejsem takovým optimistou, abych viděl hned možnost "spolupráce se všemi". Dialog se všemi však za možný i nutný považuji a kdo ví, zde po cestě dialogu nedojdeme i k určité spolupráci.

Kdybyste ovšem prokázali oprávněnost svého optimismu a formou dobrozdání zmíněným orgánům, že podpisové skice proti jederným zbraním, rozšířené po celém světě v řadách nezávislého mírového hnutí, nejsou pobuřováním, nýbrž součástí zápasu proti jederné katastrofě, hned přikročili ke spolupráci / samozřejmě poté, co si ověříte, že moje informace je nezkreslená a že okolnosti případu J. Pukalika jsou ještě drastičtější, než jsem uvedl/, rád své stanoviso poopřavím.

V očekávání Vaší odpovědi.

Na vědomí:
Křesťanská mírová konference
Mluvčí Charty 77

Miloš Rejchrt
Vršní 60
132 00 Praha 8

oooooooooooo

Karel Kučera, který podepsal v r. 1981 prohlášení Charty 77 z 1.1.1977, odvolal svůj podpis. Zveřejnujeme jeho dopis mluvčímu Charty 77 Václavu Bendovi a zároveň odpověď mluvčích Charty 77 p. Kučerovi:

9. září 1984

V roce 1981 jsem podepsal CHARTU 77 s kterou jsem souhlasil v jejím základním prohlášení.

Dále jsem pak neměl příjem informací a s postupem času jsem se o celé dění přestal zajímat.

Já sám mám svých problémů již dost a nechtěl bych aby jsem dělal ostudu celému hnutí.

Musím dodat, že k tomuto rozhodnutí jsem dospěl sám, že na mě nebyl vyvoláván žádný nátlak ani z rodiny nebo ze strany státních orgánů.

Proto svůj podpis odvolávám a zároveň žádám o zveřejnění mého odvolání signace v rámci Charty 77 a žádám o zaslání tohoto odvolání.

Kučera Karel
Koldinova 294/II
339 01 Klatovy

Karel Kučera

Vážený pane!

Obdržel jsem Vaš dopis ze dne 9.9.1984, v němž mi oznamujete odvolání své signace Charty 77 a zároveň žádáte o zveřejnění a zaslání tohoto odvolání. Buďte Vaše rozhodnutí na vědomí a seznámím s ním své přátele, nemám však bohužel možnost cokoli zveřejnovat a tedy ani Vám zveřejnění zaslat - s takovouto žádostí byste se musel obrátit na oficiální sdělovací prostředky. Pokud tak učiníte, dávám tímto souhlas, aby byla publikována též můj odpověď, samozřejmě jen v plném znění.

Tvrdíte, že Vaše odvolání nebylo způsobeno žádným vnějším nátlakem, a jako jeho důvod neuvádíte ani nesouhlas s činností Charty 77, nýbrž výlučně své osobní problémy a obavu, že byste mohl dělat ostudu celému hnutí. Je-li tomu skutečně tak, pak jen lituji, že jste nevyužil solidarity, panující v našem společenství, a nepokusil se nejprve vyhledat radu a pomoc u někoho ze signatářů Charty 77, vždyť mou adresu znáte a také svůj podpis jste kdysi musel nějak doručit. Nicméně ujišťuji Vás, že i já dnes již bývalému signatáři Charty 77 Vám mé dveře zástávají otevřeny.

S přáním všeho nejlepšího v dalším životě.

" Praze 14.9.1984

Václav Benda

oooooooooooo

Vyjádření signatáře Charty 77 Františka Cejky

26. dubna jsem byl předvolán na oddělení Státní bezpečnosti v Liberci. Hlavní a v podstatě jediné téma pohovoru, který se mnou vedl příslušník bezpečnosti,

jenž se představil jako major Melicher, bylo moje současné stánovisko k Chartě 77. Byl jsem dotazován, zda bych svůj podpis Charty 77 neodvolal. Říšluňci bezpečnosti se mi snažili vysvětlit, že můj postoj je mojí chybou, která je zaviněná neznalostí lidí, kteří Chartu rovněž podepsali. Major připustil, že myšlenky jsou to dobré, ale lidí, kteří je zastávají jsou špatní a ze sociálních důvodů /dle mínění StB/ rozvracejí socialistický život naší republiky. Na odpověď jsem dostal čas na rozmyšlenou. Pohovor na mě činil dojem, že jde o samářem řízenou širší akci a ne pouze o pohovor se mnou, ale i s jinými signatáři. Po čtrnácti dnech jsem byl opět předvolán k pohovoru a tak jsem pro jednodušší vysvětlení sepsal majorovi svůj pohled na svůj podpis Charty.

Pane majore,

v pohovoru, který jste se mnou vedl, jste mi položil otázku, zda bych neodvolal svůj podpis Charty 77. Zde je má odpověď. Chartu jsem podepsal proto, že rozpor mezi hlásanou teorií a každodenní realitou pocituji jako značný. Ideál, pro který jsem byl získán ve svém školním věku /přede vším ve škole/ - vytvořit sociálně rovnou, svobodnou, demokratickou, vědecky řízenou společnost - je pro mě stále živý. A jsou věci, které jsou v našem reálném životě v rozporu nejen s tímto ideálem, ale i s některými přijatými zákony. Charty 77 nežádá nic více, než aby zákony, které jsme se my všichni jako socialistická společnost zavázeli dodržovat, byly skutečně dodržovány. Bohužel problémy v respektování občanských práv, na které Charty upozornila, stále trvají.

Tyto problémy nejen omezují vývoj člověka jednotlivce, ale také vývoj společnosti jako celku. Společnost se rozvíjí jen díky poznání, umu a vůli jednotlivce. Bez možnosti svobodného, objektivního poznání skutečnosti a svobodné aktivity nedosáhne ani žádného vyřešení ekonomických a hospodářských problémů naší společnosti, odhlédnuté od respektování úcty k životu člověka jako jednotlivce.

Odpovědnost za stav společnosti neseme všichni. Protože problémy, na které Charty upozornila, považuji za podstatné a jsem přesvědčen, že je nutné je řešit, což v možnostech naší společnosti je, věřím, že můj podpis Charty má stále smysl.

Až se tyto problémy v klidu a míru vyřeší, přestane mít Charty smysl a ten ztratí i vaše otázka.

15. května 1984

František Čejka

PS: Rekl jste minule, že myšlenky to jsou zajisté dobré, ale že mi uniká, jaci lidé a za jakým účelem tyto myšlenky podporují. K tomu bych chtěl říci, že každé myšlenky, každému ideálu pomáhají k životu lidé, kteří mají svůj soukromý život. Hodnota, síla myšlenek, ideí je obsažena v nich samých. Nelze ji poměrovat soukromým životem jejich zástanců.

oooooooooooo

Prohlášení Jiřího Pelikána poskytnuté italské tiskové agentuře ANSA

OTK rozšířila v srpnu t.r.zprávu, v níž náměstek ministra zahraničních věcí Svoboda obvinil Jiřího Pelikána z toho, že žádal angolskou organizaci UNITA, aby zastřelila čsl.rukojmí, která tato organizace zadržovala. K tomu vydal Jiří Pelikán, poslanec Evropského parlamentu, toto prohlášení:

Tvrzení náměstka Svobody, reproducované ČTK, tiskem, rozhlasem a televizí v Československu, je naprosto lživé a představuje zastírací manévr čs.režimu. Je lživé proto, že jsem usiloval o pravý opak. Od chvíle, kdy jednotky UNITA vzaaly do zajetí 80 čs.občanů a občanek na území Angoly, jsem se zajímal o jejich osud s cílem zajistit jejich životy a co nejrychlejší návrat do Československa. Za tím účelem jsem se obrátil na prezidenta UNITA Jonase Savimbiho s výzvou, aby ihned nechal propustit ženy a děti a urychlil návrat zbylých 21mužů. Prezident Savimbi tomuto přání, jež ovšem vyjádřilo i mnoho dalších osobností veřejného života, včetně pepeže, vyhověl. Poté jsem se obrátil na řadu vlád, zejména Francie, Belgie, NSR a Tunisu, se žádostí, aby pomohly v jednání mezi UNITA a čs.vládou s cílem propuštění všech rukojmí. Čs.vláda však jednání brzdila tím, že více než rok odmítala jednat přímo se zástupci UNITA, ačkoliv věděla, že právě to je jediná cesta, která může vést k návratu rukojmí. Své stanovisko změnila poté, co zjistila, že rukojmí by mohla být propuštěna na základě mých intervencí. Teprve pak došlo k dohodě mezi čs.vládou a zástupci UNITA a k propuštění čs.občanů. Při všech mých jednáních byli přítomni svědkové a diplomati přísl. zemí, kteří mohou kdykoliv vyvrátit nesmyslné tvrzení náměstka Svobody.

Stvavá kampaně proti mé osobě je současně zastíracím manévre, jehož cílem je

zatajit před čs. veřejností vážnou odpovědnost nynějšího čs. režimu za dlouhé utrpení čs. občanů v Anglii. Pouze čs. režim nese odpovědnost za to, že skupina čs. občanů byla zajata jednotkami UNITA, protože ji přes varování vyslal do oblasti bojových akcí, a za to, že dlouhým odmítáním přímého jednání se ústupci UNITA způsobil, že čs. občané zůstali zbytečně déle než rok v zajetí. pouze čs. režim ponese odpovědnost pro případ, že poruší v budoucnosti dohodu s UNITA, již se zavázal neposlat do Angoly další čs. občany a vojenskou pomoc.

Jistě ne náhodou bylo toto "odhalení" učiněno až dva měsíce po propuštění čs. občanů a jistě ne náhodou je ČTK spojuje s mou účastí na shromáždění za nukleární odzbrojení v Perugii v červenci t.r. Čs. režim se na mne a ostatní účastníky z řad čs. socialistické opozice zlobí zřejmě proto, že jsme pochopili západním účastníkům pochopit lépe roli tzv. výboru obránců míru v zemích sovětského bloku a ukázat na mnoha případech, že občané, kteří v těchto zemích vyjadřují svůj vlastní názor na otázky míru a války, odlišný od názoru vlád, jsou perzekvováni a umlčováni a že proto boj za mír je nerozlucně spojen s bojem za lidská práva.

Absurdní a lživá obvinění dokumentu ČTK a dalších čs. sdělovacích prostředků jsou jen další, jistě ne posledním pokusem umlčet takové nezávislé hlasy i na Západě a exportovat tak metody normalizace do druhé části Evropy. Není snad třeba zdůraznovat, že je to pokus marný, a že se obrátí proti těm, kdo si jej vymysleli.

Rím 31.7.1984

oooooooooooo

veřejňujeme odvolání signatáře Charty 77 Zbynka Čeřovského, které zaslal Správě pasů a víz SNB Praha a jím napadl rozhodnutí odboru pasů a víz v Hradci Králové, kterým tento odbor zamítl žádost Zbynka Čeřovského o vystěhování do NSR. Na základě tohoto odvolání bylo nakonec žádosti Z.Čeřovského vyhověno a pas k vystěhování do NSR mu byl vydán.

Ing. Zbyněk Čeřovský

?lovičká 255

530 02 Pardubice

Zastoupen obecným zmocněncem

JUDr. Josef Průšou, nar. 13.5.1947

by tom Praha 4, Budějovická 56

Fraha 9.5.1984

Věc: Odvolání proti rozhodnutí odboru pasů a víz KS SNB Hradec Králové ze dne 2.5.1984, č.j. PC 685/84

Správa pasů a víz SNB Praha
cestou
odbor pasů a víz KS SNB
Hradec Králové

Rozhodnutím odboru pasů a víz KS SNB v Hradci Králové ze dne 2.5.1984 č.j. PC 685/84, které mi bylo doručeno dne 4.5.1984 byla zamítnuta moje žádost o vydání pasu k vystěhování do NSR. Protj tomuto rozhodnutí ohlašuji zákonné odvolání ve lhůtě a toto blíže odůvodnuji:

Napadené rozhodnutí správního orgánu pokládám za věcně i skutkově nesprávné. Rozhodnutí správního orgánu je zejména v rozporu s mezinárodně právními závazky ČSSR, které na sebe převzala signatářstvím paktu o občanských a politických právech, který byl publikován pod č. 120/76 Sb.

Dle čl. 12 tohoto paktu může každý občan opustit ktereukoli zemi vč. své vlastní. Právo občana, zvolit si zem ve které chce žít patří k nezadatelnému polit.právu. Správní orgán se v odhadnění svého rozhodnutí, které napadá tímto opravným prostředkem odvolává na omezení polit.práv občanů, stanovené čl. 12, odst. 3 téhož paktu. Ve své argumentaci hrubě opomíjí kogentní ustanovení čl. 5 Paktu o obč. a polit. právech, které výraznou měrou omezuje i zakazuje svévolné rozhodování státu o žádostech občanů. V čl. 12 odst. 3 je stanoveno omezení mého práva na vystěhování se z ČSSR. Mým vystěhováním z ČSSR by však musela být ohrožena národní bezpečnost ČSSR, veřejný pořádek, veřejné zdraví nebo morálka nebo posléze práva a svobody druhých občanů. Je absurdní, kdyby správní orgán chtěl dovozovat, že mým vystěhováním by byla ohrožena národní bezpečnost ČSSR. Od r. 1971 pracuji na nevýznamných pracovních místech. V posledních sedmi letech jsem pracoval s výjimkou doby svého věznění jako dělník. Národní bezpečnost ČSSR mým vystěhováním nemůže utrpět.

neboť nevím a neumím si představit, jakým způsobem a jakou činností bych mohl ohrozit já, zcela bezvýznamný občan, státní zájmy ČSSR a její bezpečnost. Rovněž tak se mé vystěhování nemůže ani dotknout, natož aby ohrozilo veřejný pořádek, veřejné zdraví či veřejnou morálku. Rovněž tak je pro mne nepochopitelné, jak by se mé vystěhování mohlo dotknout práv či svobod osudních spoluobčanů. Správní orgán neměl tedy dán ani jeden z důvodů, který by mi umožňoval pozastavit účinek čl.12 bodu 2 Paktu o obč. a polit.právech.

Pravomoci ČSSR v relaci k občanům ČSSR jsou čl.5 Paktu o obč. a polit.právech, který je nedilnou součástí právního řádu ČSSR, výrazně omezeny. Cituji čl.5 Paktu: "Nic v tomto Paktu nemůže být vykládáno tím způsobem, jako by dávalo kterémukoliv státu, kterékoliv skupině nebo osobě, jakékoliv právo vyvíjet činnost nebo dopouštět se činu, které by směrovaly k potlačení některého z práv nebo některé ze svobod, uznávaných tímto Paktom nebo k jejich omezení ve větším rozsahu, než tento Pakt stanoví."

ČSSR prostřednictvím správního orgánu hrubým způsobem mezinár.právní závazek z Paktu svým rozhodnutím, proti němuž směruje mé odvolání, porušila. Odmítnutí vydání vystěhovaleckého pasu mohlo být zdůvodněno jen některým z taxativně vypočtených případů čl.12, bodu 3 Paktu. Jakékoliv širší omezování občanských a polit. práv občana je podle čl.5 Paktu nepřipustné. Správní orgán tak odůvodnil odmítnutí vydání mi vystěhovaleckého pasu tím, že mé vystěhování není v souladu se státními zájmy ČSSR. Správní orgán tedy bezprecedentním způsobem porušil mezinár.závazky ČSSR z Paktu. Pojem "státní zájem" není nikde specifikován. V podstatě jde jen o libovůli mocenských orgánů státu posoudit, zda jde o jednání v souladu se státním zájmem ČSSR či nikoliv. Nehodlám se s daným stavem smířit. Zádost o vystěhování z ČSSR podávám již počtvrté. Díž jen z tohoto faktu je zřejmé, že můj úmysl opustit tuto zemi, kde jsem spolu s rodinou vystaven jen perzekucím, je úmyslem trvalým a že jsem zvážil všechny významné aspekty tohoto důležitého životního kroku. V této zemi nemohu pro objektivní překážky realizovat plně svůj život. Nehodlám se vzdát se práva na vlastní názor, na život okolo sebe a proto jsem jak já, tak celá moje rodina, vystaven perzekucím. Přestože jsem vysokoskolsky vzdělaný odborník, žádný podnik v ČSSR se mnou neuzavře pracovní smlouvu, ve které by sjednaná práce odpovídala mé kvalifikaci i mým schopnostem. Abych uživil rodinu, musím vykonávat nekvalifikovanou manuální práci. Spolu se mnou je perzekvována i má manželka, v podstatě jen proto, že je mojí ženou, byla propuštěna z místa ředitelky školy a i ona dnes pracuje na bezvýznamném, nekvalifikovaném místě, neodpovídajícím jejím schopnostem i vzdělání. V této zemi nejsem spokojen, nemohu realizovat svůj život plně. Jsem vystaven nejrůznějším perzekucím, které nakonec začaly být tak intenzivní, že si nejsem jist ani svou osobní svobodou. Situace zášla tak daleko, že jsem v minulých letech byl dvakrát trestně stíhan, odsouzen ke ztrátě svobody a umístěn ve vězení, přičemž celá moje trestná činnost, která ostatně byla vykonstruována, měla vyučovat z mých občanských postojů i polit.názorů.

V NSR, do které se chci vystěhovat a kde si přeji i s celou svojí rodinou žít, nám zajistěno odpovídající zaměstnání, vláda NSR mi vydala i písemné potvrzení, že souhlasí s tím, abych pobýval na území NSR. Toto potvrzení jsem předložil správnímu orgánu jako přílohu ke své žádosti o vystěhování. Na území NSR se v současné době zdržuje můj syn Aleš Ceřovský. Ve smyslu závěrů Vásledného dokumentu madridské schůzky je ČSSR povinna napomáhat z důvodů humanitárních slučování rozloučených rodin. I k této okolnosti by měl nadřízený správní orgán přihlédnout.

Z celého mého případu je zatím zřejmé, že postup správních orgánů je v osudní kolizi s mezinárodně-právními závazky ČSSR a že jde de facto jen o pokračování perzekuci státu proti mně a mé rodině. Pro případ, že by nadřízený správní orgán nevyhověl mému odvolání, nezbude mi jiná cesta, než se obrátit otevřeným dopisem na hlavy států, které kontrasignovaly za své státy Pakt o občan. a polit.právech a v otevřeném dopise objektivně vyličit, jak ČSSR plní své mezinár.závazky z Paktu a požádat hlavy států o polit.pomoc při řešení mé složité situace. Věřím však, v to, že tento krok nebudu musej "činit a že nadřízený příslušný správní orgán napraví pochybení orgánu prvoinstančního.

Z těchto důvodů si dovoluji nevrhnout, aby nadřízený orgán změnil rozhodnutí odboru pasů a víz KS SNB v Brně Králové ze dne 2.5.1984,č.j. PG 685/84 tak, že se mi vystěhovalecký pas do NSR vydává a vystěhování se mi povoluje.

současně s odůvodněním odvolání žadatel zplnomocnuje na základě ustanovení čl. 17, odst. 1 Zákona č. 71/67 Sb. k provádění zastupování své osoby po celé tomto řízení JUDr. Josefa Průšu, nar. 10.5.1947, trvale bytem Praha 4, Budějovická 56, PSČ 140 04 a žádá, aby správní orgán vzel tuto skutečnost na vědomí. Obecný zmocněnec plnou moc k zastupování přijímá, což stvrzuje svým vlastnoručním podpisem.

/ Praze 9.5.1984

Ing. Zbyněk Čeřovský
JUDr. Josef Průša

oooooooooooo

Mluvčí krymských Tatarů počesté před soudem

V den úmrtí J. Andropova, kterému se jako sovětskému vůdci dostalo celosvětové publicity, byl v Sovětské Střední Asii počesté postaven před soud neoficiální předák krymských Tatarů.

Mustafa Džemilev byl postaven před taškentský městský soud za rozšířování antisovětských pomluv a obdržel nejvyšší trest tří let v pracovním táboře. Byl obviněn ze zasílání poniouvačných pohledů přátelům do zahraničí, ve kterých popisoval neúspěšné snahy o uspořádání pohřbu svého otce na Krymu.

Již od svých 18 let bojoval Mustafa Džemilev za práva krymských Tatarů na návrat na jejich rodný Krym. Tataři byli hromadně deportováni v r. 1944 pro podezření ze spolupráce s nacistickými silami. Téměř polovina deportovaných prý zemřela na následky krutého zacházení, zatímco zbytek se usadil v Kazachstánu, v Krasnodarské oblasti a ve Střední Asii. Přestože byli krymští Tataři formálně rehabilitováni dekretem Nejvyššího Sovětu z r. 1967, nikdy nebylo dovoleno ani jednomu vrátit se domů. Ví se asi o stovce Tatařů, kteří byli od r. 1975 už vězněni, protože se pokusili o návrat domů bez oficiálního povolení – často při brutálních scénách. Jini byli uvězněni za to, že zveřejnili své případy.

Mustafa Džemilev, nyní 41 letý, byl již pětkrát odsouzen a strávil více než 10 let ve vězení nebo ve vyhnanství za nenásilnou obhajobu případu krymských Tatařů. Již od r. 1975 žádá bezúspěšně o povolení k emigraci ze SSSR.

V červnu 1982 si odpykal 4 roky vyhnanství a usadil se spolu se ženou a dětmi v Taškentské oblasti v Uzbekistánu. Až do svého posledního uvěznění žil pod přísným dohledem: bez možnosti opustit město a s přinucením dodržovat policejní hodinu /zákaz vycházení z domu/.

V červnu 1983 zařizoval převezení těla svého zemřelého otce a jeho pohřeb na Krymu podle jeho posledního přání a podle islámského rituálu. Rakev s doprovodem však byla vrácena a Džemilev byl varován, že jeho pokusy jsou "provokativní". 25 krymských Tatařů se obrátilo na generálního tajemníka Islámské konference, aby zakročil v jeho prospěch.

Z časopisu INDEX of Censorship, Briefing Paper, No 138, 15 March 1984

oooooooooooo

Krátké zprávy

Stanislav Devátý z Gottwaldova, jemuž čs. úřady brání v návštěvě jeho nezletilé dcery v USA, poslal 5.9.84 ministru vnitra ČSSR dr. Vratislavu Vajnerovi žádost o přezkoumání zamítajícího rozhodnutí oddelení pasů a viz okr. správy SNB v Gottwaldově. /viz též Inf. o CH 77 červen a červenec-srpen/

oooooooooooo

Ve dnech 17. a 18.10.1984 se koná v Paříži konference Mezinárodní federace pro lidská práva /FIDH/, jejíž členskou ligou je i Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných. FIDH je nevládní organizace akreditovaná u OSN /statu B/.

oooooooooooo

00 00 00 00 00

0000

00

0